

Elektroprivreda

List Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić

godina XXXII broj 329 Nikšić septembar 2011. ISSN 1805136

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić

Potrošnja
energije tokom
ljetnjih mjeseci

**REKORDNI
AVGUST**

str. 04

Daliborka
Pejović
direktorica Agencije
za zaštitu životne
sredine

**NAVIKE I ODNOS
PREMA ŽIVOTNOJ
SREDINI MORAJU
SE MIJENJATI**

str. 16

IX Sportski susreti
radnika EPCG
„Ulcinj 2011“

**VIŠE OD
IGRE**

str. 22

**DVIJE DECENIJE
EKOLOŠKE
DRŽAVE**

SADRŽAJ

Potrošnja energije tokom ljetnjih mjeseci
REKORDNI AVGUST str. 04

Luka Jovanović,
novoimenovani direktor TE Pljevlja ističe
MORAMO PODMLADITI KADAR str. 06

Ratko Miranović,
direktor Direkcije za održavanje i obezbjeđenje objekata
OSLONAC NA SOPSTVENE SNAGE str. 07

Memorandum o razumijevanju
između Vlade Crne Gore i A2a S.p.A.
ZADOVOLJEN STRATEŠKI INTERES DRŽAVE str. 08

Iz Regulatorne agencije za energetiku do kraja godine
najavljaju trajne metodologije za utvrđivanje tarifa i
cijena električne energije.
PODSTICAJNI METOD REGULACIJE str. 11

Predrag Mitrović, predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore
ZAKON O ENERGETICI TREBA POBOLJŠATI str. 12

INTERVJU: Daliborka Pejović,
direktor Agencije za zaštitu životne sredine
**NAVIKE I ODNOS PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI
MORAJU SE MIJENJATI** str. 16

Ljeto na Krupcu
ENERGETSKI OBJEKAT, IZLETNIČKI RAJ str. 20

Sprođenje izmjena i dopuna Zakona o
ograničavanju upotrebe duvanskih
proizvoda u EPCG:
ZABRANJENO PUŠENJE! str. 22

POVODOM 101 GODINE POSTOJANJA EPCG
DONACIJA NIKŠIČKOJ BOLNICI str. 24

IX SPORTSKI SUSRETI RADNIKA EPCG „ULCINJ 2011“
VIŠE OD IGRE str. 26

HE „PERUĆICA“ NAKON REDOVNOG REMONTA
PONOVO U POGONU
**OBEZBIJEDJENA DOBRA POGONSKA
SPREMNOST** str. 32

NAŠ GOST: SERGEJ ČETKOVIĆ, KANTAUTOR
ENERGIJU MORAMO RACIONALNO TROŠITI str. 42

Predsjednik Odbora direktora
Srđan Kovačević

Izvršni direktor
Enrico Malerba

**DIREKCIJA ZA ODOSE
SA JAVNOŠĆU**

Direktor
Rajko Šebek
rajko.sebek@epcg.com

**Rukovodilac Sektora za
internu komunikaciju**

Mitar Vučković
mitar.vuckovic@epcg.com

Glavni i odgovorni urednik

Miodrag Vuković
miodrag.vukovic@epcg.com

Redakcija:

Olivera Vulcanović
olivera.vulanovic@epcg.com
Biljana Mitrović
biljana.mitrovic@epcg.com

Kompjuterska obrada:

Ivana Ilić

Operater:

Vidoje Zeković
vidoje.zekovic@epcg.com

Naslovna strana:

Vjekoslav Bojat

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Telefoni: 040/204-130, 214-252

Fax: 040/214-252

E - mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Štampa: MONTKARTON DO

Podgorica

Tiraž: 1500

Izdavač: Elektroprivreda
Crne Gore AD Nikšić

POTROŠNJA ENERGIJE TOKOM LJETNIH MJESECI REKORDNI AVGUST

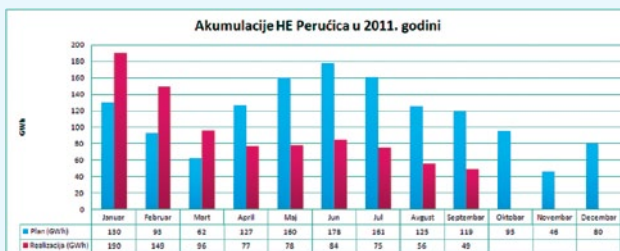
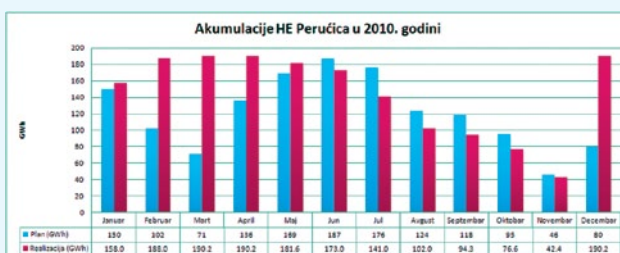
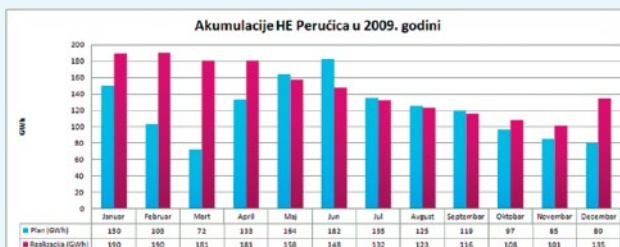
Sa osjetnim porastom dnevne temperature i broja turista raste i potrošnja električne energije. Tako je bilo i ovoga avgusta kada se živa u termometru znala "popeti" i do 45 stepeni 0C i učiniti da zbog povećane upotrebe rashladnih uređaja avgustovski računi za utrošenu električnu energiju budu "deblji" u odnosu na prethodni mjesec.

Dok su turistički poslenici bilježili rast broja gostiju (u zenitu ove u odnosu na prošlu sezonu u Crnoj Gori boravilo ih je 8,8 odsto više), a meteorolozi do sada nezabilježene tropske temperature, u Elektroprivredi Crne Gore uz povećanu odgovornost i vanredni napor nastojali smo da obezbijedimo redovno i sigurno snabdijevanje potrošača, posebno duž crnogorskog primorja i u planinskim turističkim centrima. O kvalitetu posla koji su odradile elektrodistributivne ekipe iz cijele Crne Gore, svjedoči činjenica da se tokom protekla tri mjeseca nije dogodio nijedan ozbiljniji prekid u snabdijevanju električnom energijom i pored neuobičajeno visokih temperatura, naročito u avgustu, zbog čega je povećana upotreba rashladnih uređaja dovela do značajnog "skoka" potrošnje.

Inače, ukupna potrošnja električne energije u Crnoj Gori tokom osmog mjeseca je **12,6 odsto** bila veća u odnosu na prethodni, dok je porast kod distributivnih potrošača iznosio **15,5 odsto**.

- Gledano pojedinačno, najveće povećanje potrošnje zabilježeno je u Podgorici i Danilovgradu, čak **30 odsto**. U primorskim opštinama povećanje iznosi između 10 i 20 odsto. Tako je tokom avgusta u najposjećenijoj Budvi potrošeno **17,6 odsto** više energije – ističe rukovodilac Sektora za upravljanje proizvodnjom i trgovinom el.energije **Momir Grbović** uz konstataciju da se za razliku od primorskih u sjevernim opštinama ne bilježe značajnija odstupanja u potrošnji električne energije u ljetnim mjesecima, dok je kod direktnih potrošača (KAP, Željezara i Željeznica), potrošnja ovog ljeta i manja od planirane. Inače, potrošnja električne energije ljeti, posebno tokom avgusta, u posljednjih pet godina, bilježi stalni rast. Tako je u odnosu na 2007.godinu kada je potrošeno 192 448 MWh, ove godine tokom avgusta utrošeno, čak, 27 115 MWh više energije.

Grbović ističe da nikako ne treba zaboraviti činjenicu da Crnoj Gori godišnje nedostaje 30 odsto električne energije što u periodu povećane potrošnje uslovljava uvoz dodatnih količina. Podatak da je potrošnja od početka do kraja avgusta u prosjeku dnevno rasla i do 1,5 miliona kWh, da je HE "Perućica" u avgustu bila u remontu, a nivo akumulacija znatno ispod plana, dovoljno govori koliko je uvoz bio neophodan – pojašnjava Grbović. Istovremeno, na evropskim berzama električna energija dostigla je cijenu od 65 eura po MWh za tzv. "band" energiju, što

je znatno više u odnosu na 47,42 eura koliko je odobrila RAE za uvoz energije. S obzirom na to, nije teško izračunati da je EPCG, zbog takve procjene Regulatora u avgustu dnevno za uvoz izdvajala 100 hiljada eura više od planom predviđenih sredstava. Povećani zahtjevi za energijom prouzrokuju često i preopterećenje elektro mreže. Time je osjetno veći rizik od kvara. Prenosimo iskustva najodgovornijih ljudi u Elektrodistribucijama koje su ljeti, po pravilu, najviše na udaru.

Direktor ED Ulcinj **Ljoro Nrekić** navodi da je na prostoru najužnije crnogorske opštine koja je ovoga ljeta ugostila oko 100 hiljada turista u julu dolazilo samo do manjeg broja sitnih ispada prouzrokovanih preopterećenjem mreže, ali da je zahvaljujući profesionalnosti elektro ekipa koje su ulagale veliki

OBEZBIJEĐENE DOVOLJNE KOLIČINE IZ UVOZA

EPCG je već obezbjedila 70 % nedostajućih količina električne energije za 2011. godinu a ostatak će nabavljati na mjesečnim i nedjeljnim tenderima kao i putem dnevne trgovine. Zbog loše hidrologije, EPCG je bila primorana da kod EPS-a, saglasno ugovoru, zaduži 30 GWh energije. Rukovodilac Sektora za upravljanje proizvodnjom i trgovinu električne energije **Momir Grbović** pojašnjava da prilikom, zaposleni u Sektoru redovno primjenjuju razrađen plan korišćenja akumulacijama HE „Perućica“, ali da njegova realizacija isključivo zavisi od snage dotoka.

- Stanje akumulacija u avgustu 2009. godine je bilo 123 GWh, 2010. g - 102 GWh, a 2011. g. - 56 GWh koliko je bilo planirano. Po ovom planu 1. marta svake godine trudimo se da nivo akumulacija svedemo na minimum, da bi se tokom proljetnih mjeseci, kada su prilivi najveći, akumulacije punile i da bi u ljetnje mjesec ušli sa što punijim akumulacijama – kaže na kraju Grbović.

UVOZ ZNATNO SKUPLJI: Momir Grbović

trud i energiju, obezbijedjeno sigurno napajanje svih potrošača na području te opštine.

Nrekić očekuje da će narednog ljeta kada na mrežu "udje" trafostanica 35/10 kV kojom će se manipulirati iz Centra za daljinsko upravljanje, prvog u Crnoj Gori u sastavu lokalne distribucije, posao biti znatno olakšan, a snabdijevanje električnom energijom u ulcinjskoj opštini još kvalitetnije.

Ovogodišnju turističku sezonu u Budvi obilježio je znatno manji broj kvarova na distributivnoj mreži u odnosu na uporedni period prošle godine, pa je zadovoljstvo funkcionisanjem elektro sistema u metropoli crnogorskog turizma tim veće. Direktor ED Budva **Vojislav Vukadinović** saopštio nam je da je maksimalno

opterećenje uslijedilo, kao i prethodnih godina, u drugoj polovini jula i prvoj polovini avgusta. Zabilježeno je, gotovo, isto vršno opterećenje kao prošle godine i daleko veća preuzeta električna energija. Povoljna okolnost, međutim, bila je to što porast preuzete energije nije bio praćen rastom vršne snage jer bi se, u tom slučaju, suočavali sa neuporedivo više teškoća, istakao je Vukadinović.

I na Žabljaku nije bilo ozbiljnijih problema. Prema riječima direktora tamošnje elektrodistribucije **Ilije Tomića**, tokom avgusta vremenske neprilike uslovile su manji broj kvarova koji su zahvaljujući brzim intervencijama žabljačkih distributera, otklanjani u rekordnom – naglašava Tomić.

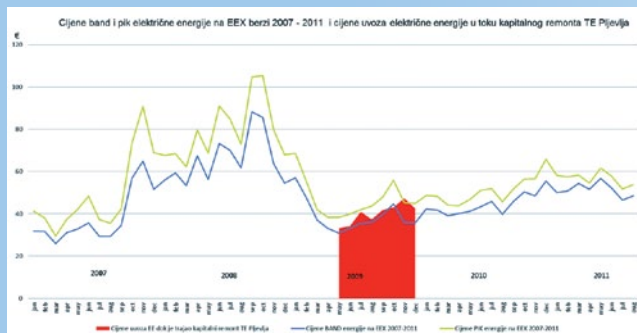
U AVGUSTU RAČUN VEĆI 5 %

Prosječan avgustovski račun za električnu energiju iznosi 27,6 eura. Ukoliko se izuzmu neočitanja mjerna mjesta u objektima koji nijesu stalno nastanjeni, prosjek potrošnje je 33,43 eura. U julu je prosječan račun iznosio 26,3 eura, odnosno 31,79 eura, ako se ne uzmu u obzir neočitanja mjerna mjesta.

Visoke temperature uslovile su, naročito tokom druge polovine avgusta, povećanje potrošnje električne energije, pa je prosječan račun za struju u avgustu veći za 5 odsto u odnosu na julski.

Ukupan račun za avgust iznosi oko 9 miliona i 95 hiljada eura, a potrošnja električne energije očitana je kod 329.428 domaćinstava. Prosječni račun je na nivou avgustovskog računa od prethodne godine.

Stanovnici Žabljaka najmanje su potrošili, dok je najveća potrošnja energije i ovog mjeseca očitana u Ulcinju, Budvi i Petrovcu.

OKOM STATISTIKE

Cijena energije, koju je EPCG uvozila, od 2008. godine varira u zavisnosti od cijena na berzama. Tako je cijena (band odnosno peac energija) na EEX berzi za treći kvartal (jul, avgust, septembar) u 2008. godini iznosila 88,30/104,78 eura za MWh, u 2009.g. 37,06/44,55 eura po MWh, 2010.g. 43,83/49,79 eura po MWh a 2011.g. 58,80/71,00 eura za MWh.

- U periodu od 2008. godine EPCG je uvozila energiju za treći kvartal po cijenama koje su varirale u zavisnosti od brojnih faktora. Tako je te 2008. uvezeno 290 hiljada MWh po prosječnoj cijeni 83 eura za MWh.

Zbog kapitalnog remonta u TE "Pljevlja" najviše je uvezeno 2009. godine, gotovo, 600 000 MWh, a najmanje 2010. godine, nešto preko 250 000 MWh. Procjena je da će tokom ove godine biti potrebno uvesti ukupno oko 300 000 MWh – kaže Momir Grbović. On dodaje da se odluka menadžmenta EPCG da se kapitalni remont TE "Pljevlja" obavi 2009. godine kada je cijena uvezene energije bila najpovoljnija pokazala izuzetno mudrim potezom. Prosječna cijena uvezene energije za treći kvartal 2009. godine bila je 39,96 eura/MWh, da bi godinu kasnije ona bila 40,37 eura/MWh, a za 2011. čak 54,09 eura/MWh.

BRANKO MICEV- Načelnik sektora za analizu i prognozu vremena u HMZ Crne Gore JEDNA OD NAJSUŠNIJIH GODINA

Načelnik Sektora za analizu i prognozu vremena u HMZ Crne Gore **Branko Micev** u izjavi za list „Elektropirivreda“ navodi da se, s obzirom na izmjerenih 606mm atmosferskih padavina (57% od klimatske normale za avgust), može reći da je period januar - avgust ove godine sušan sa veoma izraženim deficitom padavina.

- Najsušniji period (jan.-avg.) u posljednjih 10. godina je onaj iz 2000.godine, kada je palo svega 574 mm kiše. Za proteklih sedam godina 5 godina količina kiše u ovom periodu prelazila je 1000 mm, a u dvije godine količina je bila između 900 i 1000 mm. Ovogodišnji period u odnosu na prethodne godine ima ostvarenost u pogledu količine padavina od svega 40 do 60 odsto.

Maksimalna zabilježena količina padavina u periodu (jan.-avg.) iznosila je 1857mm iz 1979.godine, a minimalna 503mm iz 1993.

Tokom avgusta 2011. temperatura vazduha je bila iznad prosječne. Srednja maksimalna dnevna temperatura je iznosila 31°C, što je za 4 stepena iznad odgovarajuće klimatske normale za avgust.

- Ovakva meteorološka situacija uslovila je i minimalne vodostaje. Početkom septembra vodostaj na Skadarskom jezeru imao je rekordno nisku vrijednost od svega 15cm, što je za 1cm niže od dosadašnjeg rekordnog minimuma od 16cm registrovanog septembra 2007.godine – kaže Micev.

Micev dodaje da se, na osnovu prognostičkog materijala za septembar kojeg dobijaju iz Evropskog centra za srednjoročnu prognozu vremena, a koji se odnosi na količinu padavina tj. na prognozirano stanje i odstupanje količine padavina, može konstatovati da će, izuzev perioda sredine mjeseca (kada se može očekivati suficit padavina za oko 10 do 20odsto), period do kraja septembra imati količinu padavina u granicama klimatske normale ili sa deficietom od 10 do 20odsto.

M.Vuković

Luka Jovanović, novoimenovani direktor TE Pljevlja ističe: **MORAMO PODMLADITI KADAR**

Kada se naredne godine u okviru generalnog remonta, ako sve bude po planu, remontuju: turbina, rashladni toranj, oprema za hemijsku pripremu vode i cjevovod za njeno dopremanje iz Otilovića, kapitalne investicije u TE „Pljevlja“ biće zaokružene, a radni vijek postrojenja produžen za još najmanje 15 godina, najavljuje novoimenovani direktor Termoelektrane **Luka Jovanović**.

Jovanović podsjeća da je u modernizaciju TE „Pljevlja“, posljednjih nekoliko godina, uloženo puno, dok je u narednom periodu jedan od prioriteta obezbjeđenje nove lokacije za odlaganje pepela i šljake.

Pljevaljska termoelektrana suočava se i sa nepovoljnom starosnom strukturom zaposlenih, zbog čega Jovanović smatra

Trenutno raspoložemo sa zaista kvalitetnim kadrovima, koji u svakom momentu u potpunosti opslužuju rad svih pogona. Međutim, starosna struktura prilično je nepovoljna. Uglavnom, to su ljudi pri kraju radnog vijeka, a veliki je i broj invalida rada. Zbog toga neophodno je što prije dati priliku mladim, stručnim ljudima i u tom pogledu očekujem punu podršku Direkcije za ljudske resurse.

da je potrebno što prije početi zapošljavanje i obuku mladog stručnog kadra.

–Trenutno raspoložemo sa zaista kvalitetnim kadrovima, koji u svakom momentu u potpunosti opslužuju rad svih pogona. Međutim, starosna struktura prilično je nepovoljna. Uglavnom, to su ljudi pri kraju radnog vijeka, a veliki je i broj invalida rada. Zbog toga neophodno je što prije dati priliku mladim, stručnim ljudima i u tom pogledu očekujem punu podršku Direkcije za ljudske resurse, navodi Jovanović.

A, o svom doživaljaju novog radnog mjesta Luka Jovanović kaže: “Osjećam da imam izuzetno odgovornu ulogu, jer povjerena mi je veoma bitna funkcija, s obzirom na to koliko je TE Pljevlja važan proizvodni objekat za EPCG.”

Zato Jovanović, sa puno motiva, odgovornosti i energije namjerava da opravda ukazano povjerenje.

M.Vuković

Modernizacija će produžiti radni vijek TE „Pljevlja“: Luka Jovanović.

Luka Jovanović, rođen je 4. decembra 1955.godine u Nikšiću, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je 1981.godine na Mašinskom fakultetu u Podgorici, a iste godine započeo je pripravnički staž u Željezari Nikšić. Od 1983.godine, nakon odsluženog vojnog roka, radio je u Željezari na poslovima šefa mašinskog održavanja u Livnici, a od 1985. godine kao glavni inženjer tog pogona. U martu 1988. izabran je za direktora Saobraćaja i transporta Željezare Nikšić, gdje je radio do 1995.godine kada je imenovan za direktora Poslovnog centra Zetatrans u Nikšiću. Od 2002 - 2004. godine bio je izvršni direktor AD Zetatrans Podgorica. U EPCG zaposlio se 2005.godine prvo kao šef Službe za tehničke poslove a od 2009., i direktor Sektora za tehničke poslove FC Proizvodnja. Za direktora TE „Pljevlja“ imenovan je u avgustu ove godine.

OSLONACNA SOPSTVENE SNAGE

Nedavno formirana Direkcija za održavanje i obezbjeđenje objekata u sastavu Glavne direkcije za ljudske resurse i opšte usluge sastoji se od Sektora za održavanje objekata i Sektora obezbjeđenje objekata.

Sektor za održavanje je koncipiran kao dio koji se bavi tekućim održavanjem objekata (ne investicionim), a Sektor za obezbjeđenje, u skladu sa imenom predstavlja organizacioni dio u kojem su objedinjeni svi poslovi vezani za bezbjednost. Direktor novoformirane Direkcije Ratko Miranović, posebnu pažnju u našem razgovoru posvetio je bezbjednosti. On navodi da zaposleni u Direkciji na bezbjednost gledaju kao na stanje koje svojim aktivnostima žele zadržati na nivou koji garantuje neometano poslovanje u kompaniji.

Tih aktivnosti nije malo, jer se radi o velikom sistemu kakav je Elektroprivreda – kaže Miranović i dodaje da smjernice za rad Direkcije nalaze u zakonskoj regulativi, koja reguliše tu oblast rada.

- Kako su u tim zakonima objekti kompanije u kategoriji **OBAVEZNO ZAŠTIĆENI OBJEKTI** nije teško pretpostaviti koliko je tu obaveza, koje se moraju ispoštovati da bi naša Direkcija bila organizovana tako da preventivno djeluje i bude garant bezbjednosti. U Zakonu je data mogućnost izbora organizacije službe bezbjednosti u kompanijama. Može se organizovati sopstvena ili angažovati eksterna služba, kao i kombinacija te dvije varijante – kaže Miranović. Navodi, međutim, da u njihovoj Direkciji prevladava mišljenje da je neuporedivo bolje i svrsishodnije organizovati sopstvenu službu bezbjednosti.

- Direktor Glavne direkcije za ljudske resurse, koji nas bezrezervno podržava, upravo smo i iznijeli takvo mišljenje. Iako apsolutna bezbjednost ne postoji, smatramo da na taj način najbolje možemo da održimo bezbjednost objekata u kategoriji "trenutno najviše moguće" – naglašava Miranović.

- Svjestan sam da ovakvom izjavom djelujem isključiv za bilo kakav drugi prijedlog, a takav sam iz najmanje dva razloga. Prvi razlog su negativna iskustva drugih kompanija, koje su eksterno organizovale službe bezbjednosti, a drugi razlog je moje lično iskustvo od 30 godina rada u kompaniji, koje mi daje za pravo kada tvrdim da su naši objekti kvalitetno čuvani zato što su ih čuvali ljudi koji, većinom žive oko tih objekata na svojim imanjima

ma koja su naslonjena na njih, pa su u smjeni i onda kada nijesu na svom radnom mjestu – naglašava Miranović.

Bezbjednost kao pojam predstavlja vrlo široku i svakim danom sve širu oblast rada. Ona podrazumijeva ne samo fizičku zaštitu, već prije svega preventivu da bi se preduprijedila moguća šteta od elementarnih nepogoda, namjerno izazvanih oštećenja objekata, ili njihovih djelova, krađa i slično, pa su i aktivnosti Direkcije za održavanje i obezbjeđenje objekata EPCG usmjerene ka tome.

-Ako bih morao da izdvojim nešto na čemu baš prioritarno radim to je kompletiranje dokumentacije koja ide uz zahtjev za izdavanje dozvole za organizovanje unutrašnje službe fizičkog obezbjeđenja. Ovu dozvolu izdaje MUP, nakon čega se prilažu planovi obezbjeđenja za svaki objekat posebno, saglasnosti nadležnih službi za te planove, kao i kontrola njihove primjene. Dakle, obaveza i posla ima, a kako sve ovo radimo sa namdom u razvoj Direkcije po sopstvenoj viziji ne pada nam teško – zaključuje Ratko Miranović.

M.Vuković

Po svjetskim standardima

Čišćenje terena oko cjevovoda HE "Perućica" Direkcija za održavanje i obezbjeđenje objekata završila je u julu, a sve je urađeno po uzoru na najuređenije slične objekte u svijetu.

-Aktivno čišćenje oko cjevovoda na Perućici inicirali smo namjerno prije redovnog avgustovskog godišnjeg remonta elektrane, a u okviru njih detaljno smo pregledali, ispjeskarili i ofarbali cjevovoda, a posebno su provjereni i kablovski i telefonski vodovi duž njega.

Drugi razlog što smo se upustili u taj posao je osjetno smanjenje rizika od izbijanja požara, jer smo svjedoci da u ovoj maloj zemlji može u jednom danu gorjeti i na 300 lokacija.

Treći razlog je priprema terena za postavljanje rasvjete dužinom cjevovoda, kao i omogućenje što bolje vidljivosti službi obezbjeđenja.

Ratko Miranović, rođen je u Podgorici 1960. Godine. Po struci je pravnik, a radni vijek započeo je prije punih 29 godina u EPCG. Do imenovanja na sadašnju dužnost radio je u Elektrogradnji u Podgorici na kadrovskim i poslovima ZNR (zaštite na radu).

Uredno i bezbjedno: Ratko Miranović

Predstavnici Vlade Crne Gore i italijanske kompanije a2a potpisali, početkom avgusta u Podgorici, Memorandum o razmijevanju, kojim se definišu osnove za izmjene pojedinih članova Ugovora o djelimičnoj privatizaciji i dokapitalizaciji Elektroprivrede Crne Gore . Tekst Memoranduma prenosimo integralno.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU Između Vlade Crne Gore i A2A S.p.A.

O osnovama za izmjene i dopune Ugovora o kupoprodaji, Ugovora o upisu akcija, Akcionarskog ugovora i Ugovora o upravljanju, zaključenog između Države Crne Gore i A2A

Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: „Vlada”), u ime Države Crne Gore,
s jedne strane, i
A2A S.p.A. (u daljem tekstu: „A2A”),
s druge strane,

(pojedinačno „**Strana**”, zajedno „**Strane**”)

s obzirom na to:

- da su 03.09.2009. godine Vlada, u ime Države Crne Gore, i A2A potpisali Ugovor o kupoprodaji, Ugovor o upisu akcija, Akcionarski ugovor i Ugovor o upravljanju (u daljem tekstu: EPCG Ugovor);
- da je A2A, nakon što je postala vlasnik 43,7% akcija EPCG, prema EPCG Ugovoru, stekla i pravo na upravljanje EPCG do 31.12.2014. godine;
- da je EPCG Ugovorom definisano da menadžment EPCG treba da se usmjeri na ostvarenje dvadeset indikatora (koji su EPCG Ugovoru definisani kao Investicioni indikator i Operativni indikator, u daljem tekstu „Indikator”);
- da je EPCG Ugovorom definisana mogućnost da A2A, nakon ispunjenja indikatora iz Priloga 14 EPCG Ugovora (najmanje 80 poena od 100), a nakon isteka perioda od pet godina, ima pravo da dostavi Vladi ponudu za kupovinu dodatnog paketa akcija koji bi joj omogućio većinsko vlasništvo nad EPCG;
- da je EPCG Ugovorom takođe određen kao dodatni uslov za A2A za ostvarivanje gore navedenih prava, da nivo profita (pored toga što je jedan od Indikatora) mora biti najmanje 80% zadatog cilja. EPCG Ugovor navodi da su ciljevi profita definisani pod sljedećim pretpostavkama:
 - „metod definisanja cijena električne energije neće biti značajnije izmijenjen u odnosu na postojeće stanje» i
 - „uskoro ističu ugovori o snabdijevanju velikih industrijskih potrošača (KAP i Željezara Nikšić), a novi ugovori će biti definisani na tržišnim osnovama
- da je EPCG Ugovorom definisano da se osam indikatora vrednuje samo na kraju petogodišnjeg perioda (31.12.2014.), a da se ostali indikator vrednuju svake godine. Za indikatore koji se vrednuju svake godine konačna vrijednost se dobija kao aritmetička sredina vrijednosti po pojedinačnim godinama. Ukoliko A2A u tri godine upravljanja postigne broj poena iz kojeg je očigledno da ne može ispuniti zacrtani cilj na kraju petogodišnjeg perioda, gubi pravo upravljanja kompanijom. Vlada, takodje, ima pravo da, u slučaju da A2A ne postigne indikatore na kraju petogodišnjeg perioda, otkupi akcije EPCG koje je A2A stekao u procesu dokapitalizacije i djelimične privatizacije po diskontnoj stopi koja je proporcionalna neispunjenju Indikatora. Takođe, Vlada ima pravo da, u slučaju neispunjavanja indikatora na kraju petogodišnjeg perioda, proda akcije u vlasništvu A2A, „zajedno sa bilo kojim brojem akcija Države», trećoj strani,
- da se nakon potpisivanja EPCG Ugovora desio niz događaja, koji su van kontrole
- A2A smatra da su početne vrijednosti različitih Indikatora predstavljenih u EPCG Ugovoru drugačije od onih koje su u stvari izmjerene na kraju 2009 godine; kao i da Aneks 14. EPCG Ugovora ne daje do kraja preaznu metodologiju za određivanje i vrednovanje pojedinih indikatora.

Strane su usaglasile sljedeće:

- S obzirom
 - da je Vlada Crne Gore izrazila interes da zadrži većinsko vlasništvo u EPCG-u, a i da se ubrzaju investicije u energetsom sektoru, i
 - da je prioritet A2A da kroz upravljanje EPCG obezbijedi razvoj profitabilne kompanije;a uzimajući u obzir gore navedeno, Strane su spremne da u dobroj vjeri pregovaraju izmjene i dopune EPCG Ugovora, kako bi se osvarili sljedeći ciljevi:
- A2A se odriče prava da, kako je to definisano EPCG Ugovorom, nakon pet godina (početkom 2015. godine) u slučaju ispunjenja indikatora do propisanog nivoa, dostavi ponudu Vladi za kupovinu paketa akcija koji bi joj omogućio većinsko vlasništvo u EPCG i prava da stekne većinsko vlasništvo nad EPCG (“Call opcija investitora I Shootout” – član 15.1. EPCG Ugovora)
- Vlada se odriče prava da otkupi akcije A2A u EPCG (“Call” opcija Prodavaca, Pravo povlačenja – čl. 15.2 I 15.3 EPCG Ugovora).
- A2A će upravljati EPCG do 31. Decembra 2014. Godine, a upravljanje EPCG će se produžiti u narednom petogodišnjem period (1. januar 2015. – 31. decembar 2019. godine), ukoliko A2A ispuni indikatore koji su navedeni u Aneksu 1 (koji će se smatrati preliminarnom listom koja će biti konačno definisana aneksom EPCG ugovora).
- Ako bi upravljanje EPCG od strane A2A bilo uspješno na način opisan pod tačkom 4. pravo upravljanja A2A će se produžiti na narednih pet godina (1. januar 2015. – 31. decembar 2019. godine, A2A ne može prenositi akcije EPCG na bilo koje treće lice bez prethodne pisane saglasnosti Vlade koja neće biti bezrazložno uskraćena.
- EPCG će do kraja 2014. godine pripremiti investicioni plan i Biznis plan za period 2015 – 2019. Ukoliko menadžment ne postigne planirani cilj, menadžment će biti po zahtjevu Vlade promijenjen.
- U periodu 2012 - 2014. godina (od 1. januara 2012. do 31. decembra 2014. godine) A2A neće prenositi akcije EPCG na bilo koje treće lice bez prethodne pisane saglasnosti Vlade. Istovremeno Vlada planira da zadrži većinsko vlasništvo u EPCG u skladu sa pozitivnim pravom Crne Gore.

U slučaju prenosa akcija EPCG od strane A2A u skladu sa tačkama 5 i 7 Vlada će imati pravo preče kupovine na tim akcijama. Tokom perioda opisanog u ovoj tački 7, ukoliko Vlada odluči da proda svoje akcije u EPCG-u trećem licu (kupcu), A2A će imati tag-along pravo (pravo da zahtijeva da i akcije A2A budu obuhvaćene prodajom) vezano za sve, ali ne manje od svih akcija koje A2A ima u EPCG-u u trenutku potpisivanja ovog Memoranduma.

8. Sastavni dio Ugovora o izmjenama i dopunama EPCG Ugovora će biti Biznis plan za period 2012 - 2014. godine (od 1. januara 2012. do 31. decembra 2014. godine), Plan investicija za isti period, kao i metodologija za određivanje i vrednovanje indikatora i rokovi i način izvještavanja o indikatorima.
9. Odbor direktora EPCG je na svojoj sjednici od 27.05.2011. godine usvojio zaključke o angažovanju savjetnika koji će pripremiti studiju tehničko-ekonomske izvodljivosti spajanja i ukoliko studija pokaže da je spajanje opravdano i izvodljivo, savjetnik treba da predloži najbolji model spajanja Rudnika uglja AD Pljevlja i EPCG (u daljem tekstu "Studija"). Savjetnik takođe treba da prati čitav proces spajanja do njegove finalizacije. Vlada i A2A su saglasni da će uložiti sve moguće napore, kao većinski vlasnici u obje kompanije, da bi obezbijedili da ova aktivnost bude okončana sa najvećim mogućim uspjehom, u skladu sa Studijom ukoliko obje strane prihvate rješenja predviđena Studijom.
10. Imajući u vidu da je na snazi Privremena metodologija za utvrđivanje regulatornog dozvoljenog prihoda i da je prema Zakonu o energetici potrebno da se do kraja ove godine usvoji nova metodologija, Strane očekuju da će Regulatorna agencija obezbijediti jasniji regulatorni okvir za sljedeće godine, kao suštinsku osnovu za novi Biznis plan EPCG u skladu sa Dopisom Regulatorne agencije br. 11/1901-2 od 22. jula 2011. godine koji je prilog ovog Memoranduma. Pretpostavka je da će se u najvećoj mogućoj mjeri u novoj metodologiji implementirati standardi Evropske unije u ovoj oblasti i obezbijedi predvidljivost cijena električne energije u srednjoročnom periodu.
11. Strane su saglasne da se sa posebnom pažnjom analizira period do konačnog otvaranja tržišta električne energije (01. januar 2015. godine) posebno u odnosu na velike potrošače električne energije.
12. S obzirom da postoji partnerstvo između Vlade i A2A, kroz zajedničko vlasništvo EPCG-a, Strane će analizirati potencijal EPCG da realizuje projekat izgradnje hidroelektrana na Morači. Zavisno od rezultat analize i u slučaju da se tender za izgradnju hidroelektrana na Morači poništi, Strane će razmotriti mogućnost izgradnje hidroelektrana na Morači od strane EPCG. Neophodno je svim sredstvima poštovati principe održivog razvoja u realizaciji izgradnje hidroelektrana na rijeci Morači. Iz tog razloga je potrebno pripremiti studiju uticaja na životnu sredinu prije realizacije gore navedenog projekta. Sposobnost EPCG-a da realizuje gore navedeni projekat će se potvrditi kroz pripremu Biznis plana za period 2012 - 2014.
13. U cilju ostvarenja potpunog komercijalnog potencijala koji proizilazi iz dodatnog proizvodnog kapaciteta, razvoja međunarodnih interkonekcija i od progresivne liberalizacije energetskeg tržišta, A2A će EPCG-u pružiti svoju ekspertizu u trgovini energijom i know-how; Strane će takođe razgovarati o potencijalnoj saradnji u ovoj oblasti.

Strane su saglasne da u dobroj vjeri pregovaraju uslove izmjena i dopuna EPCG ugovora kako je određeno ovim Memorandumom i da isti zaključke naj-kasnije do 31. decembra 2011. godine. Ukoliko ne dođe do zaključenja aneksa EPCG ugovora do 31. decembra 2011. godine iz bilo kog razloga, ovaj Memorandum prestaje da proizvodi bilo kakvo pravno dejstvo među Stranama. Radi izbjegavanja sumnje, Strane potvrđuju da se ovim Memorandumom ne vrše izmjene i dopune EPCG Ugovora, koji stoga ostaje na snazi u potpunosti, niti preuzimaju bilo kakve dodatne obaveze osim obaveza vođenja pregovara u vezi izmjena i dopuna EPCG Ugovora.

Ovaj Memorandum je sačinjen u u šest (6) originalnih verzija, od kojih su tri (3) originalne verzije na crnogorskom jeziku i tri (3) originalne verzije na engleskom jeziku. U slučaju bilo kakvih odstupanja ili neslaganja između dvije verzije ovog Memoranduma, verzija na engleskom jeziku je važeća.

U potvrdu gore navedenog, dolje potpisani predstavnici koji su za to propisno ovlašćeni, potpisali su ovaj Memorandum.

Potpisano u Podgorici, 4. avgusta 2011. godine.

Vlada Crne Gore

Dr Vladimir Kavarić
Ministar ekonomije

A2A S.p.A.

Giuliano Zuccoli,
Predsjednik Odbora direktora

ANEKS 1

U periodu od 1. januara 2012. do 31. decembra 2014. upravljanje će biti ocijenjeno u odnosu na sedam indikatora, koji će biti detaljno usaglašeni među Stranama:

- Indikator 1: Prosječna godišnja pouzdanost rada svih proizvodnih elektrana EPCG:
- Indikator 2: Emisija Sox u Termoelektrani Pljevlja
- Indikator 3: Instalacija određenog broja novih brojila
- Indikator 4: Izmještanje određenog broja postojećih brojila
- Indikator 5: Stepennaplate potraživanja
- Indikator 6: godišnji EBITDA: vrijednost će se odrediti nakon definicije usaglašenog Biznis plana za period 2012 - 2014. godine
- Indikator 7: Određeni investicioni projekti

Da bi se upravljanje EPCG smatralo uspješnim, menadžment mora da ostvari najmanje 80 poena. U tom slučaju pravo upravljanja će se produžiti za dodatnih pet godina (1. januara 2015 - 31. decembra 2019).

POVODOM POTPISIVANJA MEMORANDUMA IZMEDJU VLADE I KOMPANIJE A2A,
MINISTAR KAVARIĆ OCIJENIO:

ZADOVOLJEN STRATEŠKI INTERES DRŽAVE

Na konferenciji za novinare organizovanoj nakon potpisivanja Memoranduma sa italijanskim partnerom, kompanijom a2a crnogorski ministar ekonomije dr Vladimir Kavarić istakao je:

“Koristim priliku da Vas obavijestim da je u skladu sa očekivanjima i u skladu sa zaključkom Vlade, koji je donesen na telefonskoj sjednici, potpisan memorandum između Vlade Crne Gore i A2A o redifinisanju postojećih odnosa u okviru postojećeg ugovora o privatizaciji EPCG. Kao što je javnost već obaviještena, ovim memorandumom definišu se prava i obaveze po pitanju očekivane izmjene ugovora, koji treba da stupi na snagu do nove 2012.godine”.

Ministar Kavarić je u svom daljem obraćanju naglasio da je osnovna poruka, koja je od interesa za našu javnost to da Vlada zadržava većinsko vlasništvo u EPCG, čime se u potpunosti zadovoljava ono što je strateški interes Vlade i države Crne Gore u ovoj oblasti.

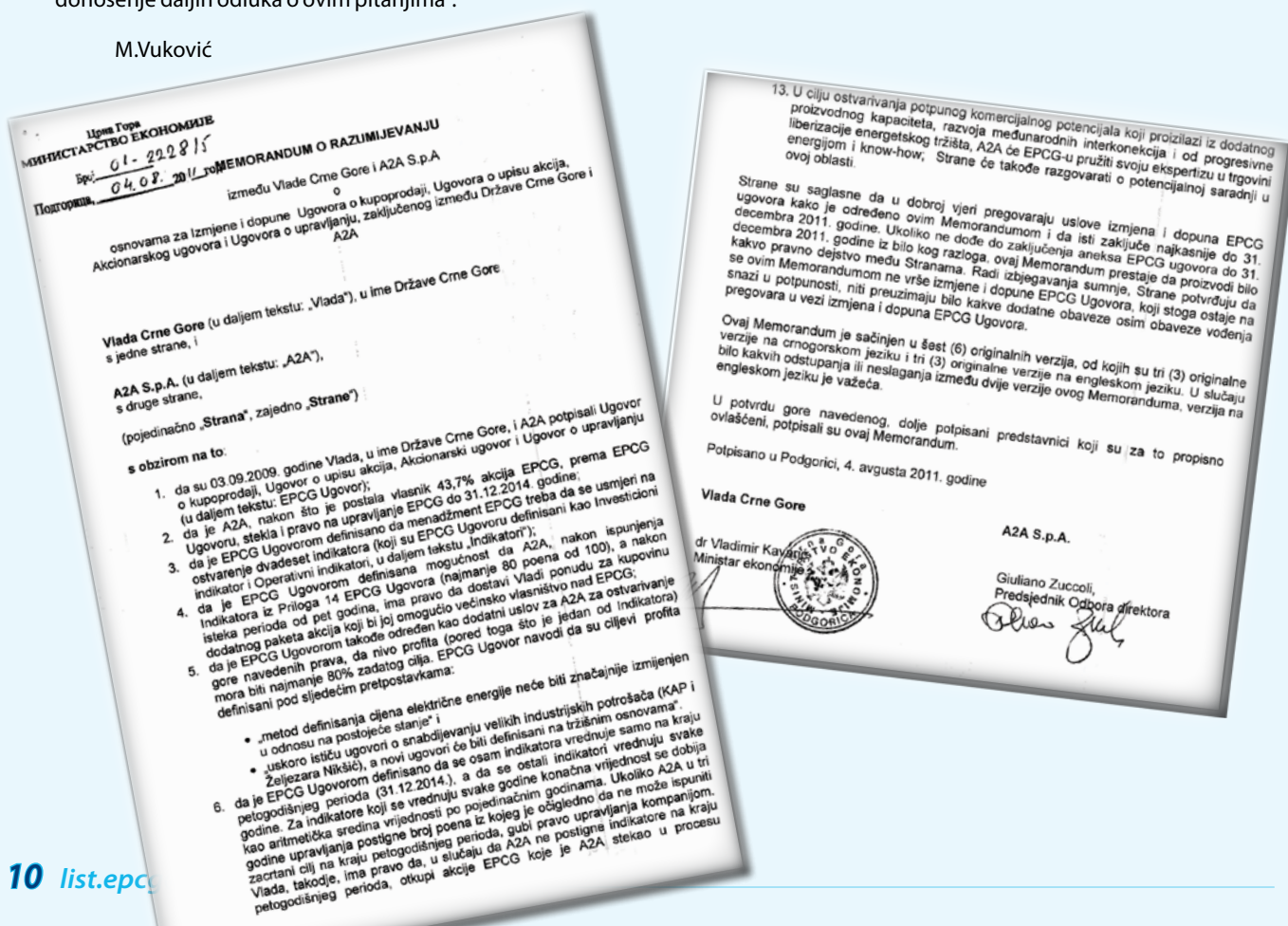
“Vlada zadržava pravo da uskrati saglasnost na eventualnu prodaju akcija A2A u nastupajućem periodu i sa time se efektira naše pravo koje smo imali prilikom prodaje akcija, a to je da imamo nekog referentnog partnera kao manjinskog vlasnika u EPCG. Postojeći period za upravljanje od strane A2A se niti produžava niti skraćuje, vrši se izmjena indikatora u skladu sa prethodnim izmjenama koja treba da obezbijede investicije u Elektroprivredu i poboljšanu efikasnost u cjelokupnom energetsom sektoru. U slučaju da budu menadžeri A2A budu uspješni produžava se njihovo upravljanje Kompanijom za još pet godina. Ovim Memorandumom nije predviđeno dalje produženje”, dodao je ministar Kavarić.

Ministar ekonomije je ukratko osvrnuo i na investicione planove:

“Mislim da je to posebno interesantno za sve građane Crne Gore, pogotovo kada govorimo o planovima za izgradnju HE “Morača”, ali i u kontekstu očekivanog spajanja Rudnika uglja Pljevlja i TE Pljevlja. To će biti moguće ostvariti samo na bazi ekonomskog elaborata, koji bi pokazao ekonomsku opravdanost ovih projekata, tako da ekonomska analiza u tom dijelu treba da služi kao osnova za donošenje daljih odluka o ovim pitanjima”.

M.Vuković

Iz Regulatorne agencije za energetiku do kraja godine najavljuju trajne metodologije za utvrđivanje tarifa i cijena električne energije.

PODSTICAJNI METOD REGULACIJE

U Regulatornoj agenciji za energetiku su sigurni: „Trajne metodologije za utvrđivanje tarifa i cijena električne energije obezbijediće jasan stav o regulatornom okviru za naredne godine, što će biti suštinska osnova za novi biznis plan Elektroprivrede.“

Predsjedavajući Odbora Agencije **Dragutin Martinović** kazao je da u RAE intenzivno rade na definisanju trajnih metodologija te da su zahvaljujući projektima međunarodne pomoći Crnoj Gori podržale i međunarodne konsultantske kuće. Martinović podsjeća da je u prethodnom periodu regulacije primjenjivan metod „trošak plus“ ili metod stope povrata.

- Iako je ovaj metod obezbijedio energetske subjektima obavljanje djelatnosti uz ostvarivanje značajne stope dobiti, od novih metodologija koje se nazivaju i podsticajnim metodom regulacije, očekuje se da obezbijede određene dodatne povoljnosti, kako za energetske subjekte, tako i za potrošače. U odnosu na prethodni, ovaj metod podrazumijeva trajanje regulatornog perioda od najmanje tri godine, primjenu odgovarajućih indeksa kod izračunavanja troškova, odnosno promjenu cijena u skladu sa promjenama cijena drugih proizvoda na tržištu, kao i poboljšanje efikasnosti poslovanja subjekata- istakao je Martinović.

Novi model regulacije treba da omogući i dodatno podstakne ulaganja u energetske sektor kroz stimulisanje kompanija da realizuju investicije neophodne za poboljšanje kvaliteta i dostupnosti njihovih usluga.

Prema njegovim riječima, upravo je poboljšanje efikasnosti rada i poslovanja energetske subjekata koje se izražava faktorom X, što je uobičajeni naziv za faktor efikasnosti, glavna novina koju će donijeti ove metodologije.

- Pri utvrđivanju regulatornog prihoda i cijena, Regulator će utvrditi faktor efikasnosti kojeg energetski subjekt mora da ostvari u narednom regulatornom periodu. Taj faktor se iskazuje u procentima i po svojoj suštini predstavlja uštedu u troškovima poslovanja koju energetski subjekt treba da ostvare boljom organizacijom i racionalizacijom troškova, pri čemu to ni na koji način ne smije da bude na račun smanjenja sigurnosti ili kvaliteta ukupnih usluga prema korisnicima – pojasnio je Martinović. On je dodao da višegodišnji regulatorni period treba da omogućiti energetskim subjektima bolje i sigurnije planiranje, odnosno planiranje na duži rok, izvjesnije prihode i zadržavanje ušte-da u ostvarenim troškovima tokom trajanja perioda.

Sa druge strane, ostvarene uštede u troškovima treba, dugoročno, da rezultiraju i povoljnostima za potrošače.

Novi model regulacije treba, po riječima Martinovića, da omogućiti i dodatno podstakne ulaganja u energetske sektor kroz stimulisanje kompanija da realizuju investicije neophodne za poboljšanje kvaliteta i dostupnosti njihovih usluga.

- Svi navedeni elementi regulacije, koje nastojimo razraditi kroz metodologije, treba da obezbijede stabilno poslovanje subjekata, dostupnost usluga potrošačima i, konačno, stabilnost energetskeg tržišta. Što se tiče cijena, ovaj metod regulacije obezbjeđuje benefite za potrošače na duži vremenski period. O samom nivou cijena i tarifa sada se ne može govoriti, jer će na to uticati mnogo faktora – kazao je Martinović.

Martinović je dodao da je rad na izradi novih metodologija veoma zahtjevan i kompleksan, jer podrazumijeva uvođenje nekih potpuno novih rješenja u ovu oblast. Za izradu takvih metodologija je potrebno mnogo više vremena od onog koje je predviđeno našim aktima što, uostalom, i potvrđuju iskustva drugih regulatora koji su prošli kroz tu fazu, a trebalo im je neuporedivo više vremena.

B.Mitrović

DODATNE POVOLJNOSTI: Dragutin Martinović

list.epcg@epcg.com 11

Predrag Mitrović, predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore

ZAKON O ENERGETICI TREBA POBOLJŠATI

Cijeli svijet danas se suočava sa dva velika energetska problema. Prvi je nedostatak energije, a drugi zagađenje životne sredine, prouzrokovano neracionalnom potrošnjom. Stoga se sve više govori o tome da prioritet treba dati održivoj potrošnji energije i održivom razvoju kroz racionalno planiranje potrošnje i kroz sprovođenje mjera energetske efikasnosti u svim segmentima energetske sistema. To su, uglavnom, bile i teme o kojima smo razgovorali sa predsjednikom Unije poslodavaca Crne Gore Predragom Miranovićem.

Na koji način i kakvim aktivnostima Unija poslodavaca podržava ideju održivog razvoja?

Unija poslodavaca Crne Gore (UPCG) se zalaže za kreiranje privrednog ambijenta koji omogućava poslovanje preduzeća uz ekonomično korišćenje privrednih i prirodnih resursa i poštovanje mjera održivog razvoja.

Smatram da sprovođenje održivog razvoja može biti efikasno jedino ukoliko se tom procesu pristupi kroz jedinstvo ekonomskog, ekološkog, socijalnog, kulturnog, etičkog i političkog aspekta održivosti, odnosno kroz aktivno učešće svih segmenta društva. Jedino na taj način, možemo očekivati napredak koji će omogućiti razvoj u kom su eksploatacija resursa, upravljanje investicijama i tehnološkim razvojem usklađeni sa današnjim potrebama, bez dovođenja u pitanje mogućnosti zadovoljenja potreba budućih generacija. Imajući u vidu da je proces institucionalizacije koncepta održivog razvoja uvršten u državni sistem Crne Gore, čini mi se da dodatna potvrda opredjeljenja UPCG u ovom pravcu, između ostalog, proizilazi i iz aktivne participacije naših predstavnika u nacionalnom Savjetu za održivi razvoj.

Kako u okolnostima globalne krize, koja po svoj prilici neće brzo proći, usmeriti crnogorsku privredu na ciljeve održivog razvoja?

Poslovanje vođeno poštovanjem principa održivog razvoja predstavlja najbolju dugoročnu strategiju koja privrednom subjektu obezbjeđuje značajnu prednost u tržišnoj utakmici i siguran profit. Da bi u uslovima krize usmjerili privredu na ciljeve održivog razvoja, neophodno je uraditi bar srednjoročnu strategiju razvoja i na nivou države donijeti mjere za optimalno korišćenje prirodnih, privrednih i ljudskih resursa. To znači propisivanje mjera i donošenje pravila i regulativa koje će usmjeriti privredne subjekte da u svom poslovanju adekvatno koriste prirodne resurse, vode računa o očuvanju životne sredine i koriste mehanizme ekonomskog rasta koji počivaju na očuvanju, a ne eksploataciji ograničenih prirodnih resursa. To je koncept dugoročno održive ekonomije, odnosno ekološke ekonomije koja počiva na kreiranju dugoročnog ekonomskog razvoja usklađenog sa ekološkim osnovama, za koji vjerujem da će u Crnoj Gori, kao ekološkoj državi, konačno i zaživjeti. U krajnjem, čini mi se da su posljedice ekonomske krize koja se još uvijek osjeća u Crnoj Gori svojevrsan alarm za državu, ali i privrednike i cijelo društvo da se u većoj mjeri posvete ideji održivog razvoja, njenom značaju, mogućnostima i posebno ekonomskim efek-

tima. Donošenje zakona, podzakonskih akata i prateće regulative, uz obezbjeđenje pravilne primjene i modaliteta nadzora, sasvim sigurno, predstavlja put koji država, uz konsultacije, dijalog i partnerstvo sa svim članovima društva i njihovo uključivanje u donošenje odluka, u narednom periodu mora da trasira.

Stalni rast cijena nafte i veliki energetske troškovi u svijetu su u fokus stavili obnovljive izvore energije: sunce, vjetar, fotonapon, biomasu. Da li mislite da se u Crnoj Gori dovoljno uradilo na promociji i izgradnji OIE?

Što se tiče korišćenja obnovljivih izvora energije, donijeto je niz zakona i podzakonskih akata, ali njihova primjena previše kasni posebno u dijelu koji podrazumijeva da se s riječi pređe na djela. Zato je ovom pitanju u narednom periodu potrebno posvetiti posebnu pažnju, pri čemu dodatan podstrek treba da budu upravo komparativne prednosti Crne Gore koje se ogledaju u hidropotencijalu, bogatstvu prirodnih resursa, povoljnim klimatskim uslovima i sl.

Na smanjenje efekata staklene bašte obavezuje nas Kyoto protokol. Jedan od načina na koji se može brzo i jeftino doprinijeti smanjenju ovih efekata je sprovođenje mjera energetske efikasnosti. Ima li kod nas potencijala i programa za sprovođenje različitih mjera energetske efikasnosti u malim i srednjim preduzećima?

Predrag Mitrović: Nagrada Privredne komore koju je EPCG dobila veoma je značajna

Poslovanje vođeno poštovanjem principa održivog razvoja predstavlja najbolju dugoročnu strategiju koja privrednom subjektu obezbjeđuje značajnu prednost u tržišnoj utakmici i siguran profit

Treba li više ulagati u obuku potrošača kako da racionalno troše el. energiju i da li je UP uključena u taj program? Da li Vi sprovodite određene mjere štednje i je li Vaše domaćinstvo energetske efikasno?

U ovom trenutku, značajan broj preduzeća bori za preživljavanje i opstanak na tržištu. To znači da često nemaju adekvatne uslove za nova ulaganja i stvaranje potencijala (kako sa aspekta finansiranja, tako i sa aspekta ljudskih resursa) za definisanje i sprovođenje odgovarajućih mjera i zahtjeva Kyoto protokola. Da bi se postigao cilj evropske energetske politike, UPCG cijeni da su Crnoj Gori, između ostalog, potrebni efikasni finansijski podsticaji, održiv plan za smanjenje emisije staklene bašte, promocija efikasnosti prirodnih resursa i alternativnih energetskih postrojenja. Sve ovo, naravno, kroz partnerstvo i saradnju javnog i privatnog sektora. Značajan podstrek navedenom treba da daju i banke, prvenstveno kroz povoljne kreditne aranžmane kojima bi se, uz niske kamate i duži rok otplate, finansirale investicije iz domena energetske efikasnosti. UPCG je, inače, partner Asocijaciji proizvođača građevinskih materijala Turske u sprovođenju EU Projekta za energetske efikasnosti u građevinarstvu. Cilj nam je da privrednim subjektima u Crnoj Gori pomognemo da upoznaju EU standarde, kao i EU Fondove za finansiranje projekata hidroenergije.

U toku je, takođe, i projekat koji Unija poslodavaca, u partnerstvu sa Sindikatom energetike Crne Gore sprovodi pod nazivom "Podrška unapređenju i razvoju energetske efikasnosti i socijalnog dijaloga u Crnoj Gori". To je dio projekta BOSMIP IV koji Businessseurope, uz podršku Evropske komisije, sprovodi u zemljama Zapadnog Balkana.

Cijene nafte i naftnih derivata u Crnoj Gori su previsoke jer nabavnu cijenu u značajnoj mjeri opterećuju akcize i druge dažbine. Zato smatram da je smanjenje cijene električne energije održivo, ali uz jedan uslov – da su svi potrošači zakonski obavezni da plate ono što su potrošili

Da li je povećanje energetske efikasnosti u preduzećima kroz smanjenje troškova potrošnje el. energije u direktnoj vezi sa povećanjem konkurentnosti i uspješnosti na tržištu?

Smanjenje potrošnje električne energije je veoma značajno za veliki broj preduzeća, posebno onih koja se bave proizvodnjom, jer je stavka za plaćanje utroška el. energije znatna, i pored smanjenja cijene kWh. Dakle, svako smanjenje troškova poslovanja preduzeća omogućava da se, uz isti kvalitet proizvoda ili usluga, formira niža cijena prodaje koja taj proizvod ili uslugu čini konkurentnijom na tržištu. Ovo bi trebalo da bude i jedna od značajnih preporuka preduzećima u smislu njihovog budućeg rada na racionalizaciji potrošnje putem mjera energetske efikasnosti.

U obuku potrošača da racionalno troše el. energiju veoma se malo ulaže, posebno ukoliko trenutno stanje po ovom pitanju uporedimo sa praksom razvijenih, ali i zemalja u okruženju. Zato smatram da medijske kampanje koje su svojevremeno vođene na temu energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, a koje zaslužuju zaista visoku ocjenu, u narednom periodu treba dodatno približiti ovoj ciljnoj grupi i to prvenstveno kroz organizaciju radionica, seminara, okruglih stolova, javnih tribina, debata i slično.

U dijelu aktivnosti UPCG, treba istaći napore koji se ulažu po pitanju informisanja privrednih subjekata o značaju štednje električne energije, pri čemu naši predstavnici u javnim nastupima takve poruke konstantno šalju široj crnogorskoj javnosti.

Što se tiče mog domaćinstva, smatram da je porodična kuća u čijoj se izgradnji vodilo računa o primjeni savremenih standarda energetske efikasnosti, kao i racionalna potrošnja el. energije s moje i strane članova moje porodice, dovoljna potvrda brige koju poklanjamo ovom pitanju. Energija se može štedjeti na svakom koraku. Sve su to navike, a one se stiču i mijenjaju. Tek kad primijetimo koliko i na šta sve trošimo energiju, možemo i da razmislimo o tome kako da smanjimo potrošnju.

Svjedoci smo da cijena nafte rapidno raste i da je danas na rekordnom nivou, a cijena el. energije se kod nas smanjuje. Je li to održivo?

Cijene nafte i naftnih derivata u Crnoj Gori su previsoke jer nabavnu cijenu u značajnoj mjeri opterećuju akcize i druge dažbine. Zato smatram da je smanjenje cijene električne energije održivo, ali uz jedan uslov – da su svi potrošači zakonski obavezni da plate ono što su potrošili. Pošto to kod nas, na žalost, nije slučaj, dešava se da pojedini konzumenti neredovno izmiruju svoje obaveze, ili ih uopšte ne izmiruju, što ugrožava i održivost i razvoj Elektroprivrede, ali i odgovorne građane koji poštuju svoje obaveze.

Šta za mala i srednja preduzeća znači Odluka RAE da se za njih smanji cijena el. energije za 27 odsto?

Odluka RAE o smanjenju cijene kWh za mala i srednja preduzeća svakako predstavlja povoljnost, posebno ukoliko imamo u vidu otežane uslove poslovanja preduzetnika i malih i srednjih preduzeća, nastalih kao posljedica ekonomske i finansijske krize. Činjenica da električna energija učestvuje u formiranju cijene skoro svih proizvoda ili usluga, upućuje da ovakva odluka RAE otvara prostor za dalji rad na izgradnji ambijenta koji vodi unapređenju biznisa, smanjenju troškova poslovanja i jačanju konkurentnosti ukupne privrede.

U međuvremenu treba regulisati pitanje naplate potraživanja od svih potrošača. U slučaju da se ovaj problem ne riješi na na-

čin koji je bolji od postojećeg, sigurnost i kvalitet snabdjevanja za sve građane će biti dodatno ugrožena.

Koliko je, po Vašem mišljenju, bitan razvoj energetskog sektora za oporavak naše privrede i imaju li poslodavci definiciju onoga što je strateški važno u Crnoj Gori, dakle, gdje treba da se ulaže, koji programi treba da se pokrenu da bi se privreda razvijala?

Čini mi se da je suvišno govoriti o potrebi razvoja energetskog sektora s aspekta oporavka crnogorske privrede, posebno ukoliko se ima u vidu značaj koji dalja ulaganja po ovom osnovu imaju za ukupnu ekonomiju zemlje.

Zato je važno naglasiti da u narednom periodu treba intenzivirati sprovođenje Strategije razvoja energetike i donijeti odgovarajuća podzakonska akta koja će se odnositi na adekvatnu primjenu Zakona o energetici kojeg, moram i to istaći, treba dodatno poboljšati.

Što se rada UPCG tiče, podsjećam da smo na sastanku Upravnog odbora UPCG sa predsjednikom Vlade dr Igorom Lukšićem, krajem jula ove godine, predložili niz strateških mjera koje smo sublimirali kroz dokumenat pod nazivom "Prilog unapređenju i razvoju privrede u Crnoj Gori – analiza problematike sa predlozima mjera". Prema najavama premijera, ovaj dokument, koji tretira i problematiku sektora energetike, vjerovatno će se uskoro naći i na dnevnom redu Vlade Crne Gore, a biće i predmet zajedničkog sastanka predstavnika Vlade i resornih ministarstava sa predstavnicima UPCG.

Kakav je stav Unije poslodavaca, vezano za izmjene i dopune Zakona o radu, ima li razlike u stavovima Unije i Sindikata i jesu li te razlike pomirljive?

Svjedoci smo da radni odnosi u Crnoj Gori još pate od nasljeđa prethodnog sistema koji, između ostalog, podrazumijeva zarobljenost u normama koje prvenstveno štite radna mjesta, a ne zaposlene. To ne ide u prilog podsticajima produktivnosti i efikasnosti, ali ni stvaranju uslova da se kroz individualizaciju radnog odnosa stvaraju uslovi za odvajanje rada od nerada.

Od samog početka rada na Izmjenama i dopunama Zakona o radu, UPCG je insistirala na stanovištu da kvalitetnim dijalogom sa Vladom i Sindikatom pomognemo u izradi konačnog zakonskog teksta koji će omogućiti fleksibilnost zapošljavanja, efikasnost upravljanja radnim procesima i ljudskim resursima u preduzećima, povećanje produktivnosti na nivou kompanija i ukupan napredak ekonomije Crne Gore. Naravno, iako je prvenstveni interes UPCG u ovom zakonskom projektu bila zaštita poslodavaca, moram podsjetiti na stav UPCG da bez upje-

šnog, zadovoljnog radnika nema ni uspješnog poslodavca. Zato smo insistirali da je takvoj kategoriji kvalitetnih, stručnih radnika potrebno pružiti posebnu zaštitu, a zatim ih i odvojiti od onih koji nesavjesno i neodgovorno obavljaju svoj posao. U odnosu na važeći zakon, rješenja sadržana u tekstu Prijedloga Izmjena i dopuna zakona poboljšavaju ili preciznije definišu niz pitanja, poput: zasnivanja radnog odnosa, korišćenja roditeljskog odsustva, preuzimanja zaposlenih od strane drugih poslodavaca, dopunskog rada, sedmičnog i godišnjeg odmora, prestanka radnog odnosa, otpremnina i sl. S druge strane, uvode se neke novine, kao npr. „ustupanje“ zaposlenih od strane posebnih agencija.

Ipak, određenim rješenjima, sa aspekta poslodavaca, UPCG nije u potpunosti zadovoljna. No, ona su nastala kao rezultat kompromisa i zato ne sumnjam da će dalja praksa vjerovatno potvrditi ovakve naše ocjene.

EPCG je ovogodišnji dobitnik nagrade Privredne komore za društveno odgovorno poslovanje. Kako se može postići da svi u Crnoj Gori poštuju principe društveno odgovornog poslovanja?

Nagrada koju je EPCG dobila veoma je značajna, jer je tim činom EPCG odati priznanje za društveno odgovorno poslovanje čija je osnova, kao što znamo, primjena poslovne prakse koja integriše osnovne društvene vrijednosti - i to iznad nivoa propisanog zakonom. Takvim poslovanjem preduzeće preuzima punu odgovornost za svoje aktivnosti koje nadilaze sferu isključivo ekonomskih interesa i bavi se aktivnostima čiji ciljevi prevazilaze stvaranje profita a to je, s aspekta priznanja koje je ova kompanija dobila, svakako činjenica vrijedna poštovanja. Ujedno, pošto je EPCG i cijenjeni član Upravnog odbora UPCG, jasno je u kojoj mjeri njen uspjeh ove vrste znači i nama i privrednim subjektima u Crnoj Gori - članovima UPCG.

Što se tiče drugog dijela vašeg pitanja, podsjetiti da su UPCG i Kancelarija razvojnog programa UN-a u Crnoj Gori (UNDP), u saradnji sa Direkcijom za mala i srednja preduzeća i CRNVO, bili organizatori Konferencije na kojoj je, krajem 2010. god, lansirana lokalna mreža Globalnog sporazuma UN-a u Crnoj Gori. Tom prilikom, 19 preduzeća, organizacija i institucija potpisalo je „Povelju“, izrazivši time svoju spremnost za pristupanje ovoj mreži, što je, po mom mišljenju, jedan od načina za veću primjenu prakse društveno odgovornog poslovanja u našoj zemlji, posebno imajući u vidu vrijednosti pozitivnog i proaktivnog djelovanja u okviru njegovih 10 principa koji se odnose na poštovanje ljudskih prava, radnih standarda, zaštitu životne sredine i borbu protiv korupcije.

B. Mitrović

**NOVA
NAGRADNA
IGRA**

SPLENDIDSPA
SOUL, BODY & MIND

HOTEL
SPLENDID
★★★★★
CONFERENCE & SPA RESORT

RESERVATIONS: +382 (0) 33 773 777
E-MAIL: RESERVATIONS@MONTENEGROSTARS.COM
WWW.MONTENEGROSTARS.COM
WWW.SPLENDIDSPA-MONTENEGROSTARS.COM
BEČIĆI BB, BUDVA
MONTENEGRO

INTERVJU:

Daliborka Pejović, direktor Agencije za zaštitu životne sredine

Navike i odnos prema životnoj sredini moraju se mijenjati

Impresivni razvoj tehničke civilizacije, koji je obilježio cijeli XX i početak XXI vijeka, postavio je i značajno etičko pitanje dalje održivosti životne sredine koju je čovječanstvo dobilo u nasljeđe. Održati to nasljeđe možda je najveća obaveza koju čovjek ima prema samom sebi i prema svojim potomcima. Upravo, u ime sopstvenog opstanka i budućnosti potomstva" crnogorska Skupština je prije 20 godina donijela Deklaraciju o ekološkoj državi Crnoj Gori. Obilježavamo dakle jubilej, ali i podsjećamo se naših obaveza koje

proističu iz činjenice da je i po Ustavu Crna Gora ekološka država. Vrijeme je za preispitivanje šta je urađeno dobro, a šta loše i šta treba mijenjati u našem odnosu prema prirodi koja je, nesporno, jedan od naših najvećih potencijala.

Daliborka Pejović, direktor Agencije za zaštitu životne sredine, povodom jubileja ocijenila je da treba još mnogo da se uradi na očuvanju životne sredine i poboljšanju njenog kvaliteta.

-Neophodno je, pored ostalog, izgraditi odgovarajuću infrastrukturu (sanitarne deponije, deponije opasnog otpa-

da, postrojenje za posebne vrste otpada, postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda), jer u Crnoj Gori, osim deponije Livade, nijesu izgrađene regionalne sanitarne deponije i reciklažni centri.

Kako je Zakonom o potvrđivanju Bazel-ske konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada data mogućnost njegovog izvoza, Agencija je firmama koje su ispunjavale uslove izdala dozvole za sakupljanje i transport određenih vrsta otpada, tako da je izvezen dio otpada. Po nalogu ekološke inspekcije sanira se teren zagađen većim količinama otpadnog mineralnog ulja i drugim otpadom. Pored toga, Ministarstvo zdravlja potpisalo je koncesioni ugovor sa konzorcijumom italijanske firme „OMP eko“ i „Eko medika“ iz Podgorice, koji će izgraditi do sedam postrojenja u bolnicama za tretman opasnog medicinskog otpada. Do kraja 2011. godine izgrađiće se dva ova postrojenja najsavremenije tehnologije u Podgorici i Beranama.

Šta učiniti da se zakoni iz ove oblasti koje, usput, nije bilo lako donijeti i uskladiti ih sa direktivama EU, implementiraju u praksi?

Ako kao jedan od indikatora uspjehnosti uzmemo stepen harmonizovanosti zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, napredak je evidentan. Problem je implementacija zakona, jer zaštita životne sredine iziskuje znatna finansijska sredstva. Da bismo ispunili naše zakonske obaveze, ali prije svega doprinijeli očuvanju životne sredine i poboljšanju njenog kvaliteta, neophodno je da sve strukture društva ulože veliki napor.

Ima li danas više mogućnosti za razvoj ekologije nego prije 20 godina i je li daleko vrijeme u kojem će to biti način našeg razmišljanja i svakodnevnog ponašanja?

Od početka rada Agencije za zaštitu životne sredine posebno se tretiraju upravnim postupci koji se odnose na pripremu i realizaciju projekata iz oblasti energetike i ekonomskog razvoja. Na osnovu saznanja koja imamo o budućim aktivnostima u ovom sektoru, koristimo svaku priliku da dobrom koordinaci-

jom sa drugim organima i kvalitetnim pristupom doprinesemo priželjkivanom konceptu Crne Gore kao investiciono atraktivne države, ali i da damo pravovremeni doprinos sprječavanju eventualnih ekoloških problema koji bi se mogli javiti u budućnosti.

U Agenciji se paralelno bavimo i projektima sanacije ekoloških crnih tačaka u Crnoj Gori, na kojima se nalaze deponije industrijskog otpada (KAP, Željezara, Brodogradilište Bijela, Rudnik Gradac i TE Pljevlja), kao i određivanja jedne lokacije kao najpodobnije za izgradnju nacionalne deponije za opasni otpad. Sve ove aktivnosti sprovodimo uz podršku Vlade Crne Gore koja u saradnji sa Svjetskom bankom realizuje Projekat upravljanja industrijskim otpadom i čišćenja. U toku je pripremna faza realizacije projekta koja, između ostalog, obuhvata izradu projektnih zadataka, analizu područja i predlog sanacije, te prikupljanje i izradu neophodne dokumentacije koja se odnosi na pomenute lokacije. Paralelno sa ovim projektom, u saradnji sa Svjetskom bankom realizuje se Projekat „Integrirano upravljanje eko sistemom Skadarskog jezera“, u okviru kojeg su namijenjena određena sredstva upravo kategorizaciji otpada sa deponije čvrstog otpada KAP-a.

Kod nas smeće kao da iz zemlje niče. Trebalo je vidjeti sa koliko različitog otpada su morali da se izbore radnici HE „Perućica“ prilikom nedavnog remonta, zbog toga što umjesto na deponijama,

smeće najčešće završava u koritima rijeka. Kako promijeniti navike našeg čovjeka koje su podjednako veliki problem kao i manjak sredstava za nove tehnologije?

Navike i odnos prema životnoj sredini moraju se mijenjati kod svih nas. Jedan od osnovnih načina za to je edukacija sa kojom bi trebalo početi još u predškolskom uzrastu i nastaviti je kroz sistem obaveznog obrazovanja. Na taj način bi se svijest o potrebi očuvanja životne sredine mnogo ranije i bolje ugradila u cjelokupno društvo. Drugi način je pooštrena kaznena politika za eventualne presteupe iz oblasti životne sredine. U tom smislu je dobro što je od 01. septembra počeo da se primjenjuje novi Zakon o prekršajima koji donosi kvalitetnija rješenja iz ove oblasti i znatno sužava prostor počinocima da izbjegnu plaćanje kazne. U toku je izrada novog Zakona o komunalnim djelatnostima i Zakona o upravljanju otpadom koji će biti usklađeni sa najnovijim izmjenama direktiva Evropske unije.

Potrebna su i značajna ulaganja naših preduzeća u tehnologije koje obezbjeđuju viši nivo zaštite životne sredine. Imaju li ona mogućnosti za to ?

Kod nas postoji više privrednih subjekata koji svojim proizvodnim kapacitetima pripadaju kategoriji onih postrojenja i djelatnosti za koje se zahtijeva integri-

sana dozvola (IPPC). Iako je određeni broj tih preduzeća u finansijskim problemima, a kod nekih je uveden i stečajni postupak, moraće uskladiti svoju djelatnost sa zakonskim obavezama. To znači da do 2015. godine moraju pribaviti integriranu dozvolu za obavljanje djelatnosti kojom je propisano na koji način će pojedini subjekti primjenjivati najbolje dostupne tehnologije sa minimalnim negativnim uticajem na životnu sredinu. Proces izdavanja integrisane dozvole je proces sagledavanja svih negativnih uticaja jednog postrojenja na životnu sredinu kao i proces iznalaženja mogućnosti, načina i vremena da se identifikovani negativni uticaji svedu u propisane granice. Jedno od postrojenja za koje će biti potrebna ova dozvola je Termoelektrana u Pljevljima.

Elektroprivreda je, svjesna činjenice da je to dugoročno važno ulaganje, uložila 30 miliona eura u zamjenu elektrofilterskog postrojenja u TE Pljevlja, da bi se smanjila emisija čvrstih čestica i dovela u propisane norme. Isto tako, u toku je implementacija projekta uvođenja daljinskog očitavanja potrošnje po standardima održivog razvoja. Zar to nije potvrda da je vođenje računa o zaštiti okoline stil rada EPCG?

Rekonstrukcijom i zamjenom elektrofilterskog postrojenja u Termoelektrani stanje životne sredine u Pljevljima sa

stanovišta količine praškastih materija, emitovanih na dimnjaku TE u vazduh je poboljšano, ali još uvijek nije na propisanom nivou. Pored toga, ostaje problem smanjenja sumpornih i azotnih oksida u produktima sagorijevanja. Sljedeći korak na putu ka dobijanju integrisane dozvole za rad TE Pljevlja treba da bude postupak DESO_x i DENO_x (odstajanje sumpornih i azotnih oksida).

Stepen uticaja na okolinu je direktno povezan sa ostvarenim stepenom energetske efikasnos-

ti kod potrošača. Može li se tu više „izvući“?

Svaki proizvedeni i potrošeni kilovat sat električne energije, uzavisnosti od načina proizvodnje, ima manje ili više negativan uticaj na životnu sredinu. Poboljšanjem energetske efikasnosti kod potrošača smanjuju se: troškovi proizvodnje po jedinici proizvoda, troškovi grijanja i niz drugih troškova, odnosno racionalno i efikasno korišćenje energije, pored poboljšanja stanja životne sredine, pozitivno utiče i na standard stanovništva

Nije evidentna samo ekološka, već i energetska kriza. Po svemu sudeći, moraćemo dobro da razmislimo za šta ćemo upotrijebiti svaki kWh el. energije. Da li strogi zahtjevi za zaštitu životne sredine mogu biti prepreka za razvoj energetskog sektora?

Stalna briga o zaštiti životne sredine, povećanje energetske učinka i korišćenje obnovljivih izvora energije jedna je od temeljnih komponenti održivog razvoja, ali i važan uslov za ulazak Crne Gore u Evropsku Uniju.

U cilju stvaranja uslova za održivi ekonomski razvoj, prije svega u kontekstu korišćenja raspoloživih energetskih resursa za potrebe planiranog nivoa ekonomskog rasta u strateškim privrednim granama, Nacionalna strategija održivog razvoja kao strateški cilj definiše i smanjenje energetske uvozne zavisnosti uz optimalno korišćenje raspoloživih domaćih resursa, dajući prioritet obnovljivim izvorima energije.

Crna Gora planira valorizaciju HE potencijala i izgradnju akumulacija u skorju budućnosti. Kako postići ravnotežu između ekoloških i energetskih ciljeva?

Iskorišćavanje hidropotencijala rijeke Morače zasniva se na strateškim opredjeljenjima koja su definisana u Na-

Ivana Vojinović, pomoćnica ministra za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma

PROBLEM OPASNOG INDUSTRIJSKOG OTPADA USKORO ĆE BITI RIJEŠEN

Sigurno da tokom proteklih 20 godina nije ostvaren napredak koji je vizionarska ideja iz 1991. godine podrazumijevala, usljed niza objektivnih okolnosti. Ipak, u Crnoj Gori i dalje imamo prilično očuvanu prirodu i biološki diverzitet sa veoma visokim vrijednostima, što je svrstava u biološke „hot spot“-ove evropskog i svjetskog biodiverziteta, podsjeća pomoćnica ministra za životnu sredinu **Ivana Vojinović**. Indeks broja vrsta po jedinici površine od 0.837, najveći je indeks zabilježen u evropskim zemljama. I vazduh u Crnoj Gori je veoma dobrog kvaliteta, jer je, prema brojnim parametrima ustanovljenim na nivou EU, koncentracija zagađujućih materija znatno ispod propisanih graničnih vrijednosti, iako je određenim lokalitetima koji su posebno izloženi zagađenju potrebno posvetiti dodatnu pažnju. Što se tiče kvaliteta voda, osnovni izvor zagađenja površinskih i podzemnih voda su neprečišćene komunalne vode koje potiču od industrije, saobraćajne infrastrukture, kao i poljoprivrede. Stanje morskog ekosistema je zadovoljavajuće, dok se kao glavni problem ističu kanalizacioni ispusti kojima se u morski recipijent unose nutrijeti koji pospješuju prekomjeran razvoj fitoplanktona i algi, a tim i proces eutrofikacije.

Sa druge strane, navodi Vojinovićeva, i u Crnoj Gori, kao i u ostalim državama postoje ekološki problemi i izazovi, posebno problem industrijskog zagađenja, odnosno problem opasnog otpada koji je stvoren tokom prethodnog perioda u velikim industrijskim postrojenjima. Iako je industrijska proizvodnja u Crnoj Gori u stagnaciji od 90-ih godina XX vijeka, količina tog otpada konstantno raste na godišnjem nivou i predstavlja stalan pritisak na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Zato Vlada Crne Gore, u saradnji sa Svjetskom

bankom, sprovodi projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ koji obuhvata rad na sanaciji pet ekoloških crnih tačaka u Crnoj Gori među kojima je i TE Pljevlja i određivanje jedinstvene lokacije za odlaganje opasnog industrijskog otpada za čitavu Crnu Goru.

Rješavanje pitanja upravljanja otpadnim vodama, svakako, jedan je od prioriteta. Značajna sredstva su obezbijeđena od međunarodnih finansijskih institucija, pa će pored izgradnje kanalizacionih mreža u nekoliko naših opština, do kraja ove godine početi radovi na izgradnji postrojenja za tretman otpadnih voda u Nikšiću, a početkom naredne u Herceg Novom i Baru. Kroz brojne projekte koji se realizuju u saradnji sa međunarodnim organizacijama, nastoji se uspostaviti prekogranična saradnja na očuvanju rječnih slivova, Skadarskog jezera i Jadranskog mora da bi se spriječila dalja degradacija i unaprijedio sistem upravljanja životnom sredinom. Crna Gora nastoji da postane pouzdan partner u globalnim mrežama i inicijativama održivog razvoja, jer će jedino tako biti u mogućnosti da iskoristi tehnologije i znanje koje razvijene zemlje i međunarodna zajednica u cjelosti posjeduju, kazala je u izjavi za naš list Ivana Vojinović.

cionalnoj strategiji održivog razvoja, Prostornom planu Crne Gore i Strategiji razvoja energetike. U skladu sa strateškim ciljem Nacionalne strategije kojim se daje prednost valorizaciji hidropotencijala u odnosu na proizvodnju energije u termoelektranama, pristupilo se razvoju Detaljnog prostornog plana za izgradnju višenamjenskih akumulacija na rijeci Morači.

Međutim, izgradnja novih hidroelektrana može imati negativan uticaj na životnu sredinu (zavisno od vrste hidroelektrane i veličine akumulacije), pa je odluka o njihovoj gradnji potrebno donositi uz detaljnu i obuhvatnu procjenu uticaja na životnu sredinu. Pri donošenju takvih odluka treba u potpunosti sagledati sve ekonomske, socijalne i ekološke koristi i štete od realizacije datog projekta. Stoga se izradi Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenskih akumulacija na rijeci Morači pristupilo u skladu sa ciljevima i mjerama sadržanim u Akcionom planu Nacionalne strategije, strateškim opredjeljenjima sadržanim u Prostornom planu CG, kao i odredbama Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

Jedan od najvažnijih mehanizama za adekvatnu implementaciju razvojnih planova, kao što je i plan izgradnje HE na Morači, je Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu. Naime, ta strateška procjena je mehanizam za procjenjivanje mogućih negativnih uticaja nekog plana ili programa na životnu sredinu, tako da će se morati uvažavati principi održivog razvoja i zaštite životne sredine prilikom pripreme, usvajanja i realizacije tog plana ili programa.

Primjenom ovog Zakona osigurava se ekonomski razvoj Crne Gore kroz poštovanje kriterijuma zaštite životne sredine, a ujedno zadovoljavaju standardi konkurentne tržišne ekonomije, kao i zahtjevi procesa evropskih integracija u pogledu životne sredine. Naime, samo uz poštovanje evropske i nacionalne legislativne iz oblasti životne sredine moguće je uspostaviti ravnotežu između ekonomskog i ekološkog razvoja Crne Gore.

Biljana Mitrović

*Branko Lukovac,
predsjednik NVO
"Zeleni Crne Gore" preporučuje:*

RAZVOJ UZ BRIŽLJIVO KORIŠĆENJE RESURSA

Deklaracijom o proglašenju Crne Gore ekološkom državom izražena je namjera da se njene najveće prirodne vrijednosti afirmišu i zaštite, a ona razvija brižljivo ih koristeći. To je, naravno, dugoročni cilj. Prema do sada urađenom, kao i zbog našeg odnosa prema životnoj sredini, nemamo pravo da kažemo da smo, već sada, ekološka država. Zbog svega onoga sa čim se Crna Gora suočavala u proteklih 20 godina, situacija sa životnom sredinom se pogoršala u tom periodu, iako je bilo i pozitivnih rezultata ocjenjuje Branko Lukovac.

On navodi da je izgradjena je političko-programaska i pravna infrastruktura i stvorene neophodne institucije. Riješen je problem jalovišta u Mojkovcu, formiran je Nacionalni park "Prokletije", Skadarsko jezero je postalo dio Ramsar konvencije. Zatvaranjem celuloze u Beranama otklonjen je uzrok velikog zagađenja Lima itd. Na drugoj strani, lista zapuštenog i degradiranog mnogo je duža i ozbiljnija. Najteža situacija je sa prostorom, posebno na primorju, ali i u zaštićenim područjima, sa zemljištem, zapostavljenim nerazvijenim područjima, kao i sa otpadom svake vrste.

Da bi Deklaracija u potpunosti zaživjela potrebno je promijeniti dosta toga, ali bih izdvojio dvije stvari. Naime, iako su usvojena politika, strategije, planovi i zakoni uglavnom dobri i usaglašeni sa međunarodnim normama, oni se u većem dijelu vrlo sporo sprovede ili čak od njih odustaju upravo oni koji po zakonu treba najviše da brinu o sprovođenju propisa i politika. Isto tako, treba još mnogo toga uraditi da bi se izgradila ekološka kultura, odnosno pravilan odnos naših ljudi prema prirodi i životnoj sredini. Za uklanjanje ekološkog nemara i neodgovornosti neophodno je ekološko obrazovanje koje direktno utiče na stvaranje ekološke svijesti i ponašanja. Samo ekološki edukovani građani mogu na pravi način da se uključe u proces zaštite životne sredine. Sve to se gradi dobro organizovanom akcijom svih djelova društva, poručio je Lukovac.

LJETO NA KRUPCU

ENERGETSKI OBJEKAT, IZLETNIČKI RAJ

Nikšić, kao malo koji kontinentalni grad, ima privilegiju da u vrelini ljetnjih dana može da „uroni“ u bistru i osvježavajuću vodu Krupačkog jezera. Ova akumulacija HE „Perućica“, jedno od tri prelijepa vještačka jezera koja je gradu pedesetih godina „podario“ tadašnji brzi privredni razvoj, odmah je postalo atraktivno gradsko izletišta i kupalište.

Iako prostor uz obalu Krupačkog jezera Detaljnim urbanističkim planom(DUP) nije predviđen za turističke sadržaje, još od sredine prošloga vijeka Elektroprivreda je u saradnji sa tadašnjom lokalnom vlašću i turističkim poslenicima opštine, kao društveno odgovorna kompanija, uredila dio obale u namjeri da gradu podari još jedan kultivisan prostor za odmor i rekreaciju, posebno tokom ljetnjih vrelih dana. Decenijama popularno „nikšičko more“ i danas posjećuje veliki broj izletnika koje privlači dopadljivo uređena obala sa sadržajima kojima se ne mogu pohvaliti ni neka turistička mjesta duž crnogorskog primorja.

Dijelom plaže od 2007. godine, uz saglasnost EPCG, upravlja firma **Krupac mont**. Već na prvi pogled primjetan je veliki trud i želja da se izadje u susret svim zahtjevima posjetilaca i njihov boravak učini što prijatnijim.

U odluci EPCG da dio obale ovog akumulacionog jezera preda privatnoj firmi na korišćenje prepoznali smo prvenstvenu želju te kompanije da se popularišu sportovi na vodi, objašnjava osnivač Krupac monta, **Mirko Marković**.

- Slijedeći tu ideju, u ponudu smo uvrstili školu plivanja, skijanja na vodi i jedrenja, učenje ronilačkih vještina, a tu je i vaterpolo igralište. Lijep, aktivan odmor potpomaže mogućnost iznajmljivanja pedalina, kajaka, lopti za hodanje po vodi, a igraonica sa toboganima interesantna je za djecu i odrasle – približava nam Marković bogati sportski i zabavni repertoar na Krupcu.

Obala ispod plažnog bara svake godine nasipa se sitnim šljunkom, posađeno je zelenilo koje se njeguje i održava, a

Omiljeno kupalište brojnih generacija

čistoći se poklanja naročita pažnja, kaže jedan od vlasnika firme koja je dio obale Krupca učinila izuzetno privlačnom, **Radosav Lješковиć**.

- Da bi priča o Krupcu bila zaokružena, nedostaju popularni „kupački“ autobusi koji su, još prije tridesetak godina bili besplatni. Mi smo dolazili kao djeca i zapamtili radost sa kojom su Nikšićani išli na svoje kupalište. Osim toga, nekoliko putokaza, koji bi ljude sa strane uputili na postojanje jezera u neposrednoj blizini grada bili bi od velike pomoći u popularizaciji izletničkog turizma Nikšića – priča Lješковиć.

Po mikrobiološkim parametrima voda Krupačkog jezera spada među najčistije u Crnoj Gori. Ove nalaze stručnjaka potvrdili su i profesionalni ronionci koji su proljetos čistili dno Krupca od čvrstog otpada.

Jezero sa čistom, bisernom vodom predstavlja zavidan turistički potencijal koji tek čeka na svoju punu valorizaciju. Zelene površine, drvoredi, šetalište duž brane nazvano **Kej Bata Grujičića**, kao i prostor pogodan za uređenje ribolovne takmičarske staze, potvrđuju da je to i realno i moguće.

O.Vulanović

Za Krupac čista petica

Aleksandar Vujinović, jedan je od mnogih zaljubljenika u Krupac koji smatra da ova atrakcija treba da bude još posjećenija. Vraćanjem autobusa, u vrijeme krize, misli da bi se Nikšićanima „vratio“ Krupac. Njegova sugestija, kao redovnog posjetioca nikšičkog kupališta bila bi potreba očuvanja nivoa jezera tako što bi se, ako proces proizvodnje dozvoljava, akumulacija što manje praznila u vrijeme ljetnje sezone.

Veselin Vulanović, Nikšićanin koji živi u Italiji, svakoga ljeta je na „svom“ jezeru. Kaže da bi ovakvo zadovoljstvo prosječnog Italijana mnogo koštalo, pa su i sa tog aspekta poštovaoci Krupca povlašćeni. Ko želi mir, ovdje će ga naći. Svako ima svoje mjesto, od trkača, bicikliste, plivača, skijaša na vodi, do roditelja sa malom djecom, ističe Vulanović.

Slaven Jovović, trener u plivačko – vaterpolo klubu tvrdi da Krupac pruža mogućnosti kakvih nema u Crnoj Gori. Čista voda i plaža, ljepota jezera oduševljavaju sve goste koji dođu sa strane. Za mnoge je ovo kupalište ljepše od mora koje podrazumijeva gužvu i napor. Slika Krupca je mnogo promijenjena u odnosu na posljednjih petnaestak godina zahvaljujući izvrsnim sadržajima koje sada nudi. Za Krupac – čista petica, naglašava Jovović.

Nikšićki EXIT

Jezero Krupac, koje je idealno izletišta, takođe je i idealan prostor za održavanje većih manifestacija, poput „*Lake Fest*“-a, kazala je u izjavi za naš list PR festivala *Marija Vujović*. Ideja je, navodi Vujovićeva, nakon dugog planiranja i promišljanja došla konačnu koncepciju.

-Malo je ljudi upoznato sa ljepotom ovog jezera, takođe i sa predivnim šetalištem na brani, plažama. Željeli smo i u tome uspjeti da iskoristimo izuzetan predio za kampovanje, jezero za kupanje, a tokom cijelog dana publika ima i različite sadržaje koji upotpunjavaju boravak na jezeru. Večeri su se završavale koncertima na glavnoj sceni festivala, gdje je nastupio preko 15 bendova iz regiona i Crne Gore.

Prvo izdanje festivala je urađeno sa idejom da, iz godine u godinu, raste. Već postoje ideje, imena, planovi za narednu godinu. Pokazali smo da smo sposobna, mlada ekipa koja zna šta hoće. Sada je na drugima da nam, naredne godine kada im potražimo podršku, pomognu da ponovo napravimo festival. EPCG je, sasvim sigurno sa nama, kao i svi ostali sponzori koji su nam pomogli da realizujemo festival. Njima bi trebalo da se pridruži još mnogo zaljubljenika u muziku i želju da u Crnoj Gori napravimo brend koji će nas predstavljati u svijetu. Nadamo se da ćemo uspjeti da izrastemo u festival koji će imati jednaki značaj u regionu kao što ga ima EXIT, podsjetila je PR „*Lake Fest*“-a *Marija Vujović*.

Sprođenje izmjena i dopuna Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u EPCG:

ZABRANJENO PUŠENJE!

Kada se sagledaju sve posljedice pušenja najbolje bi bilo reći zbogom tom opasnom poroku. Ukoliko se odvažite na taj korak, najvažnija je čvrsta odluka i volja. Možda vas dodatno motivišu i podaci studije Univerziteta Braun, koji pokazuju da odustajanje od pušenja čini ljude srećnijim.

Radni dan u Elektroprivredi Crne Gore za priličan broj zaposlenih, više ne počinje uz cigaretu i kafu. Pušačima su, izgleda konačno „stale na put“ izmjene i dopune Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda. Logično se nameće pitanje: Šta je to novo u odnosu na Zakon iz 2004. godine? Odgovor smo potražili u Direkciji za radne odnose i administraciju ljudskih resursa, gdje su nam pojasnili da je novim zakonskim rješenjima pušenje u radnom prostoru dozvoljeno samo u prostoriji koju poslodavac odredi za te namjene.

ZONA DIMA

Direktor Direkcije za radne poslove i administraciju ljudskih resursa Vladimir Čurović, navodi da je u EPCG AD Nikšić donijeta Odluka kojom je određen prostor, odnosno kancelarija u Upravnoj zgradi u Nikšiću u kojoj je pušenje isključivo i jedino dozvoljeno. I u drugim djelovima kompanije, uglavnom, su određene prostorije za pušače prilagodjene standardima koje propisuje Zakon. Prostorija predviđena za pušenje mora biti opremljena uređajima za ventilaciju, pepeljarama i propisanim protivpožarnim uređajima, ne smije biti manja od 10 m², niti zauzimati više od 20% radnog prostora i ne može biti namjenjena za prolaz u druge prostorije. U prostorijama za pušenje nije dozvoljeno konzumiranje jela i pića, a ne mogu se obavljati ni poslovi iz djelatnosti poslodavca.

OŠTRE SANKCIJE

I tako su u kancelarijama EPCG širom Crne Gore počeli da se pojavljuju znaci „zabranjeno pušenje“, a među zaposlenima su učestali razgovori o iznenadnim posjetama inspekcija, i naravno drakonskim kaznama. Zakon je jasan, i predviđa za pravna lica novčanu kaznu u iznosu od 500 € do 20.000 €, za fizička lica koja konzumiraju duvanske proizvode na javnom mjestu predviđena je kazna između 30 € do čak 1.000 €, a fizičko lice koje se „ogriješi“ od zakona u radnom prostoru biće sankcionisano sa 200 € kazne na licu mjesta. Sudeći po broju inspeksijskih nadzora restriktivniji Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda neće ostati „mrtvo slovo“ na papiru. Prema podacima iz Ministarstva zdravlja, od početka avgusta do prvih dana septembra zdravstveno-sanitarna inspekcija izvršila je preko 920 nadzora širom Crne Gore i ustanovila više od 180 nepravilnosti.

I to nije sve. Sprovođenje Zakona nije samo u rukama nadležne inspekcije, već poslodavca i zaposlenog. Vladimir Čurović ukazuje i na tu, drugu vrstu odgovornosti koja je predviđena izmjenama i dopunama. Pojašnjava da se ta odgovornost odnosi na povredu radne discipline u slučaju kada se otkrije da zaposleni puši na radnom mjestu. Protiv tih zaposlenih odmah će biti pokrenute odgovarajuće procedure utvrđivanja disciplinske odgovornosti, a u skladu sa odredbama Zakona o radu, Opšteg Kolektivnog ugovora i Kolektivnog ugovora EPCG, izričit je Čurović.

Čurović pri tom ističe da je poslodavac dužan i obavezan da vrši kontrolu zabrane pušenja u radnim prostorijama i da odredi lica koja će sprovoditi kontrolu. Tako da će ubrzo biti određeni zaposleni po svim djelovima Društva koji će kontrolisati poštovanje zabrane pušenja tokom radnog vremena.

Nakon svih navedenih restriktivnih mjera, sigurno da nije preporučljivo „zapaliti“ u kancelariji, osim ukoliko ste spremni da rizikujete da se čitav niz gore navedenih sankcija sruči na vas.

Međutim, pored radnog prostora Zakonom je predviđeno i povećanje javnog prostora u kojem se ne smije pušiti. Pušenje je zabranjeno u taksi i u službenom prevozu, objektima za priređivanje igara na sreću, ali i u dvorišnom prostoru vaspitno-obrazovnih i zdravstvenih ustanova, kao i u otvorenom ograđenom prostoru na kome se vrše javna snimanja i emitovanja programa bilo koje vrste i gdje se održavaju kulturne i zabavne priredbe. Ovom nizu su pridružene i ustanove za smještaj lica na izdržavanju krivičnih sankcija.

KOLIKO NAS TRUJE CIGARETA?

• **Nikotin** - prilikom udisanja dima cigarete, nikotin se apsorbuje u krvi i vrlo brzo počinje da djeluje. Odmah dolazi do ubrzanog rada srca i rasta krvnog pritiska. Nikotin se smatra narkotikom koji najbrže izaziva simptome zavisnosti. Ukoliko se liše novih doza nikotina, zavisnici obično osjećaju dugotrajne simptome odvikavanja poput tjeskobe i promjene raspoloženja. Nikotin je prije svega jedan od najmoćnijih otrova, štaviše, ono za čim žude milioni pušača nije ništa drugo nego insekticid - nikotin je prirodna zaštita duvanske biljke od raznih vrsta insekata.

• **Amonijak** - nalazi se i u sredstvima za čišćenje sanitarnih čvorova. U organizmu može dovesti do krvarenja i slabljenja desni.

• **Aceton** - nalazi se u sredstvima za skidanje laka.

• **Kadmijum** - izuzetno otrovan metal koji se nalazi i u baterijama.

• **Vinil hlorid** - koristi se i za izradu PVC-a.

• **Karbon monoksid** - nastaje kao sporedni produkt prilikom nepotpunog sagorijevanja. Izaziva slabiji protok kiseonika do ćelija, pa mozak, mišići i ostali organi dobijaju manje kiseonika.

ika. Dvadeset popušanih cigareta u toku jednoga dana stvara gubitak od 5% hemoglobina, što smanjuje radnu sposobnost toliko koliko bi se smanjila na visini od 2300 m iznad mora. Često je uzrok poremećaja u radu vitalnih organa, a posebno pluća i srca.

• **Katran** - smeđi sastojak dima koji uzrokuje mrlje na prstima i zube žućkastosmeđe boje. Taloži se u bronhijama, a vruć dim «spaljuje» sićušne trepetljike (cilije), čija je funkcija da zarobe i zadrže štetne čestice iz udahnutog vazduha.

• **Cijanid** - otrovni plin.

• **Formaldehid** - koristi se za čuvanje mrtvih tela.

• **Arsen** - otrov.

POSKUPITI CIGARETE!?

Pušači uskoro mogu očekivati i dodatna iznenađenja. Domaćoj Žarković iz Crnogorskog društva za borbu protiv raka objašnjava da inovirani Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda podrazumijeva, da se pored tekstualnog upozorenja postavi i vizuelno, odnosno fotografija u boji na pojedinačnom pakovanju duvanskog proizvoda, što je praksa razvijenih zemalja. Kutije cigareta ne samo da neće biti ugodne oku,

već će vrlo brzo postati i veće opterećenje za kućni budžet. Žarković podsjeća na odluku Ministarstva finansija, shodno kojoj bi od 01. januara naredne godine minimalna cijena paklice cigareta iznosila euro. -Cijena duvanskih proizvoda na našem tržištu je i dalje preniska u usporedbi sa zemljama EU. Međutim cijena cigareta u prošlosti je bila čak smiješna (minimalna 0,35 eura do 1,50 eura). Konačno od 1. januara 2009. godine akcize i porezi su počeli da se uvećavaju, a sa njima i cijena po paklici cigareta, tako da je trenutno duplirana. Od prvog januara slijedeće godine taj minimum bi trebalo da dostigne euro čime se polako, naglašavam polako, primičemo zemljama EU, gdje je najjeftinija kutija cigareta između tri i pet eura. Treba takođe znati da najkvalitetnije cigarete u EU koštaju i preko petnaest eura. Visočija cijena duvanskih proizvoda udružena sa poštovanjem Zakona, inspekcijским kontrolama, edukacijom stanovništva i kampanjama daje odlične rezultate u kontroli upotrebe duvanskih proizvoda – navodi Žarković.

U osnovi problema, ipak, leži neodgovoran odnos pušača prema sopstvenom i zdravlju drugih. U Crnoj Gori puši 32,8% stanovništva od ukupne populacije. Zabrinjavaju podaci da oko 300 ljudi godišnje oboli od karcinoma pluća, dok se posledice pasivnog pušenja ne shvataju baš ozbiljno. Istraživanja pokazuju da je 90 odsto karcinoma pluća kod muškaraca i 80 odsto kod žena uzrokovano pušenjem, dok je čak 22 puta veća vjerovatnoća da će pušač oboljeti od raka pluća nego nepušač. I "pasivno pušenje" uzrokuje maligne bolesti i dovodi do teških oblika akutnih i hroničnih bolesti srca.

Crnogorsko društvo za borbu protiv raka upozorava, da visok procenat, oko trećina umrlih od bolesti srca i krvnih sudova u Crnoj Gori, je redovno konzumiralo duvanske proizvode. Žarković navodi: „ Oko tri hiljade i šest stotina ljudi umre od bolesti srca i krvnih sudova godišnje u Crnoj Gori, a blizu hiljadu i dvijije stotine su konzumirali duvanske proizvode. Proizilazi da od posljedica pušenja u našoj državi umre preko hiljadu i pet stotina osoba godišnje, što je strašno veliki broj, koji se mora i može značajno smanjiti.“

Kada se sagledaju sve posledice pušenja najbolje bi bilo reći zbogom ovom opasnom poroku. Ukoliko se odvažite na ovaj korak, najvažnija je čvrsta odluka i volja. Možda vas motivišu podaci studije univerziteta Braun, koji pokazuju da odustajanje od pušenja čini ljude srećnijim.

Ana Ivanović

ANKETA:

Kako zaposleni reaguju na sprovođenje novih odredbi Zakona o pušenju?

Marija Petranović – Direkcija EPCG Nikšić Bez obzira na to što sam pušač mislim da je odlično to što se Zakon o zabrani pušenja na radnom mjestu strožije sprovodi, naročito zato što sada manje konzumiram cigarete. Kada pomislim na to da moram da napustim kancelariju i idem do prostoriju za pušače često odustanem od odluke da zapalim. Nerveze nema, čak sam iznenadila sebe, ispada da ipak nisam toliko strastven pušač kao što sam mislila.

Bojan Đordan – Direkcija EPCG Nikšić Pušačima sigurno nije lako, ali nepušačima ovo mnogo znači. Nepušač sam, a radim u kancelariji sa tri pušača, pa možete zamisliti koliko je olakšanje za pasivne pušače to što se sprovodi ova zabrana.

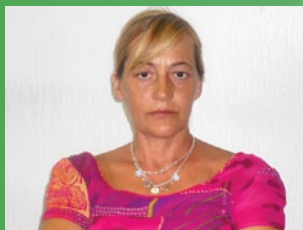
Biljana Petrović – Direkcija EPCG Nikšić Odlično! Rijetko zapalim cigaretu tako da direktno nisam pogođena zabranom i naravno da mi odgovara. Nepušačima nije bilo lako u zagušljivim kancelarijama, sada toga više nema i mnogo je prijatnije.

Branko Vučinić – Direkcija EPCG Nikšić Ako treba da se sprovede zakoni, a treba, neka ide i taj. Pušač sam, ali šta je tu je, ništa strašno izaći ćemo na kraj i sa tim. Na kraju to su standardi koji nam dolaze iz Evrope, dobro je da ih usvajamo. Ostaje da se mi pušači naviknemo ili ostavimo cigarete.

Rada Rabrenović - EPCG, Podgorica - Podržavam primjenu Zakona jer smatram da će poštovanje njegovih odredbi doprinijeti boljem zdravlju i aktivnih i pasivnih pušača i kvalitetnijem radnom okruženju. Nepušač, po meni, ima pravo da osam sati boravi u provjetреноj radnoj prostoriji. Zašto da pušač zbog svoje, remeti njegove navike? Svako ko da je dobro što će imati prostoriju za te namjene, jer se nije lako odvići od upotrebe duvana. Ipak se nadam da je kontrolom duvana započeo proces uticaja na stavove ljudi i, u budućnosti, na promjenu njihovog ponašanja.

Sveto Babović – EPCG, Podgorica -Mislim da je to ograničavanje ljudskih prava. Štetnost duvanskog dima je zanemarljiva u odnosu na ostale gasove. Treba se baviti dodatnom opremom na automobilima i fabrikama a ne zabranom upotrebe duvanskih proizvoda, a uvoze se i dostupni su. Smatram da će primjena Zakona uticati na radni angažman u negativnom smislu. Zamislite da ste gladni a da ne možete da jedete. Onda samo mislite na to. Sa cigaretama je slično. Siguran sam da će ovo teško pasti svim pušačima.

Snežana Stanojević – EPCG, Podgorica - Dobro je što je donijet ovaj zakon, jer je upotreba duvanskih proizvoda i izloženost duvanskom dimu nešto što dovodi do ozbiljnih zdravstvenih problema. Ja kao nepušač imam pravo na prostor nezagađen duvanskim dimom, a konzumenti duvanskih proizvoda imajuće prostor koji se odredi za upotrebu cigareta.

Povodom 101 godine postojanja EPCG

DONACIJA NIKŠIČKOJ BOLNICI

U prijestonom Cetinju, 19. avgusta 1910. godine, crnogorski suveren Nikola I ozvaničio je početak rada prve električne centrale za javne namjene i Cetinje je tada, znatno prije, u to doba, a i danas mnogo razvijenijih evropskih sredina, dobilo električno osvjetljenje. Datum tog izuzetnog događaja proslavlja se kao Dan Elektroprivrede Crne Gore.

Ovogodišnji 19. avgust - Dan Društva i 101 godinu postojanja i kontinuiranog uspješnog razvoja, EPCG je obilježila društveno odgovornom akcijom. Sagledavajući objektivne okolnosti i potrebe, 15.000 eura opredijeljeno je Opštoj bolnici u Nikšiću za nabavku nove opreme na rekonstruisanom Internom odjeljenju. Nikšićka bolnica jedna je od najvećih i najstarijih zdravstvenih ustanova u našoj zemlji sa tradicijom dugom 124 godine. Pokriva veliko područje, a njen značaj u povjerenjenu joj misiji prevazilazi opštinske granice. Donacija toj zdravstvenoj ustanovi, na samom početku drugog vijeka postojanja naše kompanije, pored izražene želje da se pomogne crnogorskom zdravstvu i građanima, predstavlja i jasnu poruku da crnogorska država i društvo i dalje mogu ozbiljno računati na puni doprinos Elektroprivrede Crne Gore, i to ne samo u njenoj osnovnoj djelatnosti - proizvodnji i distribuciji električne energije.

A, bogata istorija naše kompanije počinje da se ispisuje još daleke 1910. godine. Stoga i ovogodišnji Dan Društva svakako je prilika da se podsjetimo nekih momenta važnih ne samo Elektroprivredi nego i državi Crnoj Gori za koju je otvaranje prve električne centrale na dizel gorivo predstavljalo kamen temeljac modernog razvoja. Stogodišnji razvojni put naše kompanije vjerno je dočaran u monografiji "Sto godina crnogorske Elektroprivrede" referentnog autorskog tima koji je predvodio prof. dr Živko Andrijašević. Stoga, u namjeri da još jednom skrenemo pažnju na najvažnije događaje, prenosimo dio teksta Monografije u formi citata.

"Te 1910. godine, shodno Ugovoru, u potpunosti završena planirana elektrifikacija Cetinja, a "Crnogorsko društvo za

elektriku" davalo je osvjetljenje za dvor kralja Nikole, dvor prijestolonasljednika Danila, dvor kneza Mirka, sve vladine institucije, Zetski dom, Djevojački institut, bolnicu "Danilo I", poslanstva, uličnu rasvjetu sa oko stotinu svjetiljki i nešto više od šezdeset privatnih kuća. Prva Centrala je proizvela trofaznu struju, a ukupna dužina visokonaponske mreže iznosila je 3.500 metara. Cijena struje za jednu sijalicu od 20 svijeća bila je oko 1,50 perpera mjesečno. U vrijeme početka rada Centrale, niži državni službenik imao je mjesečnu platu od 80-100 perpera.

Tradicija duga preko jedan vijek započela je, dakle, samo 28 godina od izgradnje prve svjetske električne centrale, koju je u Njujorku podigao čuveni američki pronalazač T. A. Edison. Time se Crna Gora svrstala u red, za to vrijeme, rijetkih evropskih i svjetskih država čije je pojedine gradove osvjetljavala električna energija.

Sagledavajući objektivne okolnosti i potrebe, 15.000 eura opredijeljeno je Opštoj bolnici u Nikšiću za nabavku nove opreme na rekonstruisanom Internom odjeljenju. Nikšićka bolnica jedna je od najvećih i najstarijih zdravstvenih ustanova u našoj zemlji sa tradicijom dugom 124 godine.

Puštanje u rad cetinjske električne centrale bio je veoma značajan događaj, jer je time gradski život dobio novu formu, a Crna Gora usvojila jednu značajnu tekovinu razvijenog svijeta. Kao što to često biva, i ova pojava je u početku bila prisutna na malom prostoru i dostupna nevelikom broju ljudi, ali od tada je postajala sve prisutnija u životu crnogorskog društva. Postepeno se širila i primjena električne energije – najprije za osvjetljenje, a zatim za rad električnih uređaja i pogon industrijskih postrojenja. Nedugo nakon uvođenja osvjetljenja na Cetinju, "Crnogorsko poduzeće za elektriku" ponudilo je građanima veliki izbor aparata za grijanje i kuvanje, navodeći kao epohalni domet to što se uz pomoć električnog aparata "može čaj i kafa u nekoliko minuta uzvariti – bez da se prethodno zapaljuje oganj". Od tada je u Crnoj Gori elektrika polako, ali sigurno ulazila u sve pore svakodnevnog života. Samo nekoliko godina nakon cetinjske, koja je radila punih 50 godina, uslijedila je izgradnja elektrana i u drugim crnogorskim gradovima.

NEUPOREDIVO BOLJI USLOVI: Interno odjeljenje Opšte bolnice u Nikšiću

MUZEJSKI EKSPONAT: Komandna tabla prve električne centrale

KAO NEKADA: Pogon prve električne centrale na Cetinju

Tako su građani i van prijestonice počeli da uživaju u prednostima, koje je sa sobom donijela električna energija. U tom periodu izrađene su centrale u Baru 1913. godine, Kotoru 1916. godine, Herceg Novom 1925. godine, Podgorici i Nikšiću 1927. godine, Risnu 1928. godine, Kolašinu 1929. godine, Ulcinju 1930. godine i tako redom. Kotor je, kao drugi elektrificirani grad u Crnoj Gori, dobio električno osvjjetljenje 1916. godine.

„Izgradnjom hidroelektrana, koje danas nazivamo „malim“ ili „distributivnim“, započela je, može se reći, druga faza razvoja Elektroprivrede Crne Gore. Prva među njima „Podgor“ kod Cetinja izgrađena 1937. godine, snage 250 kW, i danas proizvodi električnu energiju.

Nakon „Podgora“ izgrađene su „male“ hidrocentrale: „Rijeka Mušovića“ 1950. godine, snage 1,36 MW (1360 kW), „Slap Zete“ 1952. godine, snage 1,2 MW i godišnje proizvodnje 6000 GWh, „Rijeka Crnojevića“, takođe 1952. godine, snage 754 kW (prilikom puštanja u pogon samo 160 kW) i „Glava Zete“ 1955. sa snagom 4,5 MW, koja je jedina sva pod zemljom. Od malih hidroelektrana danas su u pogonu još i „Lijeva Rijeka“ i „Šavnik“. Ukupna snaga svih 7 malih HE iznosi 8,5 MW.”

„Treća etapa razvoja elektroenergetskog sistema Crne Gore počinje izgradnjom prve velike hidroelektrane, HE „Perućica“, koja je u prvoj fazi izgrađenosti puštena u pogon 1960. godine. Završetkom njene druge i treće faze Crna Gora ostvarivala je značajne viškove električne energije. Šesnaest godina kasnije, 1976. godine, izgrađena je HE „Piva“, sa najvišom lučnom branom na Balkanu, tačnije jednom od najviših u Evropi (220 m). TE „Pljevlja“ počela je sa radom 1982. godine. Time je završena izgradnja proizvodnih pogona Elektroprivrede Crne Gore.”

Pripremio: **M. Vuković**

DAN DRUŠTVA KROZ ISTORIJU

Kao Dan EPCG, u periodu poslije drugog svjetskog rata, pa sve do kraja prošlog XX vijeka proslavljan je 10. jul, rođendan Nikole Tesle, poznatog svjetskog pronalazača i naučnika porijeklom sa Balkana. Ovaj datum kao dan firme, inače, slavila su sva energetska preduzeća u nekadašnjoj SFRJ.

Sredinom prve decenije ovoga vijeka, za Dan Elektroprivrede Crne Gore određen je 19. avgust, istorijski datum kada je, u okviru dvorskih svečanosti povodom inauguracije knjaza Nikole I Petrovića u kralja, na Cetinju zvanično puštena u rad prva električna centrala u Crnoj Gori.

Odluku o načinu obilježavanja Dana Društva, koja je i dalje aktuelna, donio je Odbor direktora EPCG na sjednici održanoj u julu 2005. godine. Na osnovu te odluke prethodnih godina na Dan Društva uručivane su jubilarne nagrade zaposlenima, priznanja najboljim radnicima, plakete i zahvalnice poslovnim partnerima. Dan Društva obilježavan je na centralnoj svečanosti, koja je održavana u sjedištu kompanije ili u nekoj od funkcionalnih cjelina. Dan Društva uvijek je bio i dobra prilika da naša kompanija u vidu vrijednih donacija uputi pomoć ustanovama i NVO od posebnog značaja za društvo.

ZAHVALAN: dr Ilija Ašanin

Dr Ilija Ašanin: **DOPRINOS ZA POŠTOVANJE**

- Želim da izrazim zahvalnost EPCG na ovoj vrijednoj donaciji, koja će doprinijeti da korisnici zdravstvenih usluga u Nikšiću dobiju još kvalitetnije i bolje uslove za liječenje. Takođe, želim da iskazem poštovanje menadžmentu EPCG-a koji u kontinuitetu i na obostrano zadovoljstvo prepoznaje interese crnogorskog zdravstva. Da podsjetim na jednu izuzetno važnu činjenicu, a to je da je EPCG izdvojila značajan dio sredstava i za nabavku prvog multislice skenera u Crnoj Gori upravo u našoj bolnici - rekao je dr Ilija Ašanin, direktor JZU Opšta bolnica Nikšić povodom još jedne važne donacije naše kompanije toj zdravstvenoj ustanovi.

IX Sportski susreti radnika EPCG „Ulcinj 2011“

VIŠE OD IGRE

IX Sportski susreti okupili veliki broj radnika iz svih djelova kompanije. U takmičarskoj atmosferi preovladjivao duh fer pleja i zajedništva. Bilo je vremena i za društveno odgovornu akciju u lokalnoj OŠ „Boško Strugar“, a u trenucima predaha od takmičenja i za relaksaciju na pjeskovitoj plaži ulcinjske rivijere. U generalnom plasmanu ekipno najbolji učesnici iz TE Pljevlja i ED Pljevlja i Žabljak, kojima je uz to pripala i nagrada za fer plej. Pojedinačno, najbolji takmičar Dušan Aranitović, takodje, iz Pljevalja. Boravak u Ulcinju iskorišćen i za potpisivanje Sporazuma o saradnji sindikalnih organizacija EPCG i EPS-a. Dogadjanja i rezultati mogli su se svakodnevno pratiti na korporativnom sajtu. Poruka na kraju: „Vidimo se na X Sportskim susretima naredne godine“.

Kud „Zahumlje“ tradicionalno

Tradicionalnim koncertom KUD «Zahumlje» koje je za tu priliku izvelo splet igara iz Crne Gore i ostalih balkanskih zemalja, svečano su sinoć u restoranu hotela «Belvi» otvoreni IX Sportski susreti radnika Elektroprivrede. Prethodno je minutom čutanja odata pošta preminulim kolegama za proteklih godinu.

ODBOJKA NA PIJESKU OTVORILA TAKMIČENJA

Utakmicama u odbojci na pijesku i malom fudbalu počela su takmičenja na IX Sportskim susretima. Ekipa sjevernih ED bila je bolja od ekipe Direkcije Društva 2:0 u setovima. Bilježimo i prve utiske takmičara.

Nebojša Rakonjac, kapiten pobjedničke ekipe u odbojci kaže da je meč protekao u fer plej atmosferi. „Pobijedili smo, ali čestitamo protivnicima koji su odigrali odlično i dosta nas namučili“.

Tomislav Bulatović iz iste ekipe dodao je da ovo takmičenje više doživljava kao predah od radnih obaveza i dragocjen vid rekreacije, dok je za utakmicu rekao da je protekla u korektnoj atmosferi.

ED Nikšić najbolja u basketu

Drugog dana takmičenja na IX sportskim susretima radnika EPCG, od ekipnih sportova završeno je jedino takmičenje u basketu, a najbolja ekipa u ovoj disciplini je ED Nikšić. O svom uspjehu i o turniru u basketu govorili su članovi pobjedničke ekipe Velibor Blagojević i Mirko Golović.

„U našoj ekipi vladala je odlična atmosfera a to je po meni doprinijelo da budemo najbolji. Organizacija turnira bila je veoma dobra, a smetale su nam jedino velike vrućine“ kaže Velibor i upućuje sve komplimente protivničkim ekipama za fer igru.

Mirko naglašava da je ekipa ED Nikšić imala pripreme za ovo takmičenje, koje su redovno obavljali još od zimskih mjeseci. „Salu nam je obezbijedila ED Nikšić. Trenirali smo, dosta se družili, a nadam se da ćemo i na sljedeće igre doći spremni kako bi sačuvali osvojeni tron“.

STARI - NOVI ŠAMPION

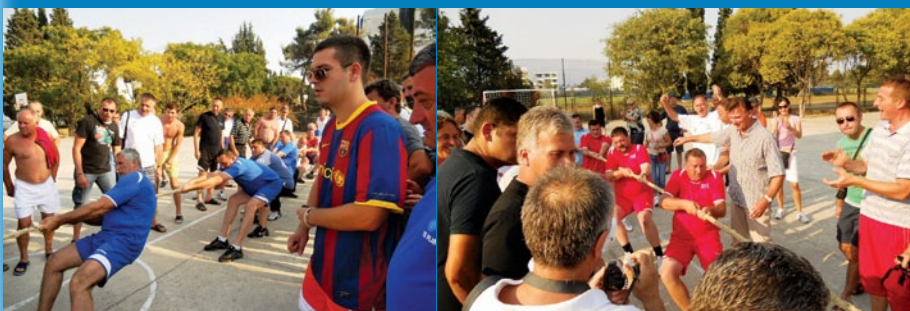

Finalnom utakmicom u malom fudbalu u kojoj je ekipa ED Nikšić nakon izvodjenja penala pobijedila kolege iz Podgorice, spuštena je zavjesa na takmičenja ovogodišnjih IX Sportskih susreta. U dramatičnoj utakmici, puno ritma, pobjednik nije mogao biti odlučen u regularnom toku. I pored velikih šansi na obje strane, ostalo je 1:1, pa je penal rulet odlučio pobjednika.

NAJBOLJI TRENING SVAKODNEVNI POSAO

Najviše interesovanja, ipak, izazvalo je takmičenje u jednoj od najatraktivnijih disciplina - penjanje na stub, a u izuzetno jakoj konkurenciji najbolji je bio Milonja Bubanja iz ED Berane rezultatom 2:09. I ekipno Beranci su bili najbolji penjači IX Sportskih susreta. Nakon takmičenja Milonja Bubanja izrazio je zadovoljstvo što je u izuzetno jakoj konkurenciji bio najbolji, i što su izuzetnu spretnost pokazale i ostale njegove kolege iz ED Berane, Radun Pejović i Marko Nedović, tako da su i ekipno bili prvi. "Posebnih priprema za ovu disciplinu nema. Najbolji trening nam je svakodnevni posao. Monterku praksu stičem od 2002 godine i, iako sam još uvijek bez stalnog zaposlenje, volim ovaj posao i dajem sve od sebe da budem medju najboljima", rekao je Bubanja.

POVUCI POTEGNI

Veliku pažnju izazvalo je i finale u nadvlačenju konopa, održanom u poluvremenu fudbalske utakmice, u kojem su titulu superiorno osvojili predstavnici ED Kolašin, Mojkovac i Bijelo Polje. Oni su bili bolji od kolega iz TE Pljevlja, ED Pljevlja i Žabljak.

SEPTEMBARSKO SUNCE

Neobičajeno lijepo vrijeme za ovo doba godine te, uglavnom, popodnevni termini finalnih nadmetanja omogućili su većini učesnika IX Sportskih susreta radnika EPCG da prije podne uživaju u čarima Velike plaže i obnove boju „zaradjenju“ ljetos.

Sve informacije na jednom mjestu

Press centar IX Sportskih susreta radnika EPCG mjesto je gdje se sabiraju rezultati svih takmičarskih disciplina. Na ovom poslu vrijedno rade: Nataša Nikolić, Svetlana Gardašević i Marija Miloviću dobro uigrani sastav Komisije za informisanje. Sa njima smo za pultom zatekli i Vladimira Nikčevića, predsjednika Takmičarske komisije, uvijek spremnog da se, poput koleginica iz Press centra, angažuje i na svim ostalim poslovima koji ovu tradicionalnu manifestaciju čine uspješnom, i iz godine u godinu sve atraktivnijom. Nataša Nikolić podsjeća da u Press centru imaju prevashodni zadatak da učesnicima Susreta blagovremeno pruže sve potrebne informacije. Osim zvaničnih podataka o programu takmičenja, rezultatima te svakodnevnom radu na Biltenu, Nataša duhovito primjećuje da rade „po principu Biroa za izgubljene i nadjene stvari“. Posebno su, kažu, uspješni u paparazzo fotografisanju. „Vještina“ Press službe ogleda se u otkrivanju opuštenih i neuobičajenih situacija u kojima „love“ takmičare u trenucima opuštanja i zabave. Pokušavaju da foto reportažama dokuče raskorak u večernjoj, kafanskoj, vrhunskoj takmičarskoj formi i nešto drugačijoj slici sa terena. Ističe da se niko od takmičara nikad nije naljutio što je bio „junak“ foto priče. Vladimir Nikčević je zadovoljan što i na ovogodšnjim Susretima radnika EPCG sve teče po planu. Istice da su angažovani tokom čitavog dana, da imaju dosta posla, ali da ga rado obavljaju. „Drago nam je ako naš rad čini da se svi radnici ovdje osjećaju lijepo i opušteno. Igre su, prije svega,

Marija Milović i Vladimir Nikčević

Nataša Nikolić i Seka Gardašević

Naradnom zadatku: Olivera Vujanović

druženje, a tek onda takmičenje. Atmosfera i na ovim susretima je kao i uvijek korektna. Moj zadatak je, kaže Vladimir, da provjeravam uslove u kojima se igraju mečevi, sakupljam materijale za Bilten, fotografišem... Kao predsjednik Takmičarske komisije koordiniram u svim takmičenjima i razmatram o eventualnoj žalbi. Moram da se pohvalim da je u posljednjih 5-6 godina bila samo jedna žalba, što govori o tome da su Igre, u prvom redu, simbol optimizma, radosti i druženja i dobra prilika da se na kratko predahne od svakodnevnih radnih obaveza“, navodi Nikčević.

Dan društvene odgovornosti

Drugi dan IX Sportskih susreta u Ulcinju protekao je u znaku podrške naporima nastavnika i učenika OŠ „Boško Strugar“ da urede školske dvorište, pa je desetak radnika naše kompanije-učesnika Susreta prije podne ofarbalo ogradu u dvorištu i dio fasade školske zgrade. Elektroprivreda je, inače, donirala farbu i ostali potrebni materijal, a ovim gestom radnici EPCG željeli su da daju pozitivan primjer i ostalim ljudima dobre volje koji imaju mogućnosti i pozovu ih da podrže ovakvu i slične akcije kako bi doprinijeli razvoju i ambicijama zajednice u kojoj žive i rade.

Direktorka OŠ „Boško Strugar“ Mirjana Mijović, prijatno je iznenadjena potezom radnika naše kompanije i uz riječi zahvalnosti podsjetila da škole imaju velike potrebe i da je svaka donacija značajna i dobrodošla.

Rukovodilac Sektora za internu komunikaciju Mitar Vučković rekao je da je EPCG kompanija u kojoj društvena odgovornost zauzima posebno mjesto u poslovnoj politici, što je do sada bezbroj puta potvrđeno.

„Drago nam je što smo u prilici da pomognemo kolektivu i učenicima OŠ „Boško Strugar“ i boravak u Ulcinju iskoristimo i za jednu dobru i društveno korisnu akciju. Na taj način željeli smo da izrazimo zahvalnost gradu u kojem smo uvijek dobro dočekani i u koji se svake godine rado vraćamo, kazao je Vučković.“

DUH ZAJEDNIŠTVA I PRIJATELJSTVA

Sonja Mijanović iz Direkcije EPCG ističe da najveću vrijednost igara vidi u druženju i otvorenosti prema pozitivnoj strani života. «Sve probleme smo ostavili po strani za ova četiri dana» uz osmijeh kaže Sonja.

Lazar Radović

Lazar Radović, također iz ED Podgorica naglašava da je i prethodnih godina ostvarivao zapažene rezultate u streljaštvu, ali da ga na Igre osim sportskih rezultata dovode prvenstveno dobra zabava i druženje.

Perica Djuričić iz HE «Perućica» je sudio u tradicionalnom takmičenju - navlačenje konopca. «Svidja mi se duh igara. U svakodnevnom životu među svima nama ima rivalstva, što je i normalno. Igre su mjesto

gdje svi postajemo prijatelji i gdje razmjenjujemo dobru energiju.»

Ivan Šamšal (ED Žabljak) kaže da na igre dolazi jer mu se dopada duh zajedništva koji ovdje vlada. „Učestvovao sam u triatlonu i osvojio treće mjesto, a u penjanju na stu bio sam četvrti, dok sam prošle godine bio prvi. Monter sam, i iako nisam stalno zaposlen EPCG doživljam kao moju drugu kuću“.

Božana Vojinović (Snabdijevanje Žabljak) „Dolazim četvrti put na igre, ali mi se čini da su ove bile najbolje. Tome je doprinijelo izuzetno lijepo vrijeme u septembru koji je za mene najljepši mjesec za opuštanje“, kaže Božana i dodaje da je u krosu prošle godine bila treća, a prošle prva. Ona dodaje da se ove godine nije takmičila jer je napunila 60 godina i kako reče „mora malo da uspori“.

Vojka Čalasan (Direkcija EPCG) „I ove igre bile su prilika za fino druženje. Ove godine se nijesam takmičila, ali sam ranijih godina učestvovala u ekipama koje su osvajale prva mjesta za pikado. Mišljenja sam da su igre nešto što oplemenjuje naše međusobne odnose.“

Sonja Mijanović

Perica Djuričić

Ulcinj – stara baza

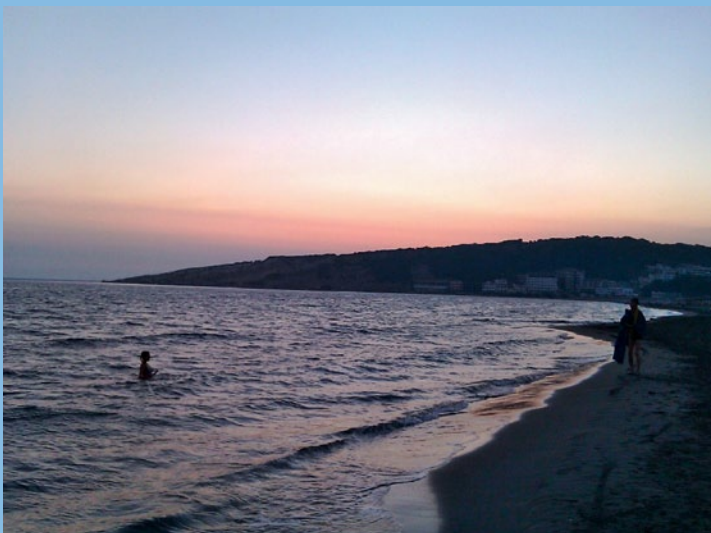
Sportski susreti radnika EPCG, posljednjih nekoliko godina, uspješno se organizuju „Ulcinjske rivijere“.

Sutkija Lazorić, direktor hotela „Belvi“ u Ulcinju, o Sportskim susretima radnika EPCG kaže da sama činjenica da se četiri godine zaredom održavaju na istom mjestu u Ulcinju govori dovoljno o kvalitetu usluge i ponude u objektima hotela „Belvi“. „O radnicima EPCG mogu da kažem sve najljepše, čak i tvrdim da su to najbolji gosti na ulcinjskoj rivijeri. Ovo nije kurtoazija već činjenica, jer je malo objekata gdje se toliko boravi, veseli, druži i pije, a sve to bez ijednog ekcesa za sve ove godine“ naglašava Lazorić.

PR „Ulcinjske rivijere“ Ana Živanović ističe da se trude da gosti u njihovim objektima prevashodno uživaju u ljubaznoj usluzi i kvalitetnom servisu. „Naš glavni adut je nastojanje da se svako osjeća kao kod kuće. Osim toga, posjedujemo kapacitete koji odgovaraju velikim grupama. Tu su tereni, igrališta, prostor podesan za sportska nadmetanja“ kaže Ana uz konstataciju da se „ulcinjski hotelijeri raduju masovnim grupnim dolascima, jer je to način da se animira domaći gost koji će naredne godine uputiti prijatelje tamo gdje se i on dobro osjeća“.

Ana Živanović

Momir Muškić, predsjednik organizacionog odbora IX sportskih susreta radnika EPCG.

Kaže da su i ovogodišnji sportski susreti u organizaciji SOZ EPCG i menadžmenta kompanije protekli, na zadovoljstvo svih, u savršenom redu. Odbor za sport i press centar valjano i kvalitetno su obavili svoj posao. Takmičari su dali svoj maksimum u atmosferi regularnosti i sportskog duha, dodaje Muškić i naglašava da su igre protekle bez incidenata i na terenu i na večernjim zabavama. „Mislim da bi igre trebale da budu organizovane i dva puta godišnje jer doprinose zbližavanju ljudi, a čine i da se EPCG doživljava kao porodica, a ne samo kao mjesto gdje se zaradjuje plata“ zaključuje Momir Muškić.

NAGRADE UKUPNOM POBJEDNIKU IDU U PLJEVLJA

Učesnici IX Sportskih susreta nadmetali su se u petnaest sportskih disciplina. Ekipno najuspješniji bili su takmičari iz TE Pljevlja, ED Pljevlja i Žabljak okupljeni ekipu IV, kojima je zaslužen pripala i nagrada za fer plej. Pojedinačno najbolji Pljevljak Dušan Aranitović. Konačni rezultate i tabele IX Sportskih susreta dostupni na korporativnom sajtu.

SPORAZUM O SARADNJI SINDIKATA

Čelnici SOZ EPCG ugostili su u Ulcinju kolege iz Elektroprivrede Srbije. U hotelu „Olimpik“ predstavnici dvaju sindikata potpisali su Sporazum o poslovno-tehničkoj saradnji. Sporazumom, koji je u ime EPS-a potpisao Milenko Gostojić, a u ime SOZ EPCG Zoran Ostojić, predviđeno je da radnici EPCG preko Sindikalne organizacije zaposlenih mogu koristiti usluge koje koriste i radnici EPS-a. Naime, zaposleni u našoj firmi, kako je predviđeno ovim Sporazumom, koristiće usluge svih banja i ljetovališta kojima raspolaže EPS-tours, firma koja je organizator odlaska na ljetovanje članova sindikata EPS-a. Ljetovanje će se moći platiti u šest jednakih mjesečnih rata, a EPS-tours će bez provizije obavljati sve usluge za radnike Elektroprivrede Crne Gore. Ovim će ponuda za ljetovališta i banje, koja je već važeća u našoj kompaniji, biti znatno obogaćena. Na kraju svečanosti povodom potpisivanja ovog Sporazuma dogovorena je uzvratna posjeta članova SOZ EPCG kolegama iz Srbije.

JOB POSTING (SLOBODNA RADNA MJESTA U EPCG)

Na osnovu zahtjeva direktora za ljudske resurse i opšte poslove Paola Carcone, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, raspisuje

INTERNI OGLAS

**Za popunu upražnjenog radnog mjesta u
ED Cetinje
FC Distribucija**

Direktor – 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

Uslovi:

VII stepen stručnosti – ETF energetika
Radno iskustvo – 3 godine
Puno radno vrijeme – 8 časova

Mjesto rada: Cetinje

INTERNI OGLAS

**Za popunu upražnjenog radnog mjesta u
Sektoru za razvoj
Služba za razvoj i investicije - Direkcija FC
Distribucija**

Vodeći projektant – 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

Uslovi:

VII stepen stručnosti – ETF energetika
Radno iskustvo – 3 godine
Puno radno vrijeme – 8 časova

Mjesto rada: Podgorica

Prijave slati na adresu: Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, ul. Vuka Karadžića br. 2 – Sektoru za upravljanje ljudskim resursima.

DIREKTOR,
Paolo Carcone

HE „Perućica“ nakon redovnog remonta ponovo u pogonu

OBEZBIJEDJENA DOBRA POGONSKA SPREMNOST

Remont uspješno i roku završen. HE „Perućica“ početkom septembra ponovo priključena na elektroenergetski sistem Crne Gore. Najveći dio posla obavili inženjeri i majstori Hidroelektrane. Koordinator radova, pomoćnik direktora za tehnička pitanja Zoran Perović i direktor „Perućice“ Vladimir Bojičić zadovoljni uradjenim.

Avgust je tradicionalno rezervisan za godišnji redovni remont opreme i postrojenja „Perućice“, hidroenergetskog objekta smještenog u idiličnom prirodnom ambijentu Glave Zete, koji više od pola vijeka, uz optimalnu pogonsku spremnost, vodu iz Nikšićkog polja „pretvara“ u električnu energiju.

Ove godine remont je protekao prema planu, a najveći dio posla obavili su radnici elektrane. Samo manji dio specijalističkih poslova poput hemijske regeneracije ulja transformatora T-5, pregleda i sanacije turbinskih točkova i sanacije injekcione zavjese na akumulacijama Slano i Krupac povjeren je izvođačima sa strane, a tzv. dilatacija cjevovoda, kao i prethodnih godina, radnicima Elektrogradnje.

Remontne radove koordinirao je pomoćnik direktora za tehnička pitanja **Zoran Perović** koji posebno ističe da su timski rad i respektabilno iskustvo, stečeno tokom prethodnih godina na remontima, kao i izuzetno zalaganje svih zaposlenih koji su bili angažovani na remontu bili presudni da se prilično obiman i složen zahvat završi po planu, zbog čega zadovoljstvo nije skrivao ni direktor Elektrane **Vladimir Bojičić**.

Inače, za vrijeme jednomjesečne obustave proizvodnje, poslije dugotrajnog i neprekidnog rada agregata, trebalo je dobro pregledati, sanirati i osvjježiti opremu i obezbijediti dobru pogonsku spremnost hidroelektrane do narednog remonta.

- Ni ekstremne vrućine tokom avgusta nijesu nas spriječile da realizujemo sve planirane poslove kako bi se napravila dobra podloga za narednu hidrološku godinu. Takođe, u hodu smo uspješno prevazišli i određene nepredviđene teškoće prilikom remonta trećeg agregata što nam je omogućilo da ispoštujemo planiranu dinamiku i postavljene rokove – kazao je Perović.

Prema njegovim riječima, tokom septembra će se rekonstruisati i sistem automatike uglastih zatvarača agregata br. 7 te ispitati sistem uzemljenja na objektima Elektrane.

Tokom septembra ispitaće se uzemljenje HE „Perućica“, uzemljenja na zatvaračnicama dovodnog sistema i na objektu mehanizacije HE, te rekonstruisati i dograditi uzemljenja na objektima elektrane, ispitati sistemi pogode i električnog kočenja generatora.

OPSEŽNI RADOVI

O značajnim i tehnički veoma zahtjevnim poslovima koje podrazumijeva remont, razgovarali smo i sa rukovodiocima Službi mašinskih, elektro i građevinskih poslova HE „Perućica“.

Šef Službe mašinskih poslova **Mileta Milunović** istakao je da su ispitane pojedine pozicije na opremi, da bi se ustanovilo trenutno stanje i da bi se otklonile nepravilnosti uočene tokom godine. Pored antikorozivne zaštite cjevovoda u saradnji sa Mašinskim fakultetom iz Podgorice kao nosiocem posla, ispitane su i račve cjevovoda br. 3.

- Kvalitetnom pripremom, a potom i dobrom organizacijom i sinhronizacijom radova, rok je ispoštovan, iako se radilo u izuzetno teškim uslovima, jer je temperatura u postrojenju u kojem su izvođeni radovi, danima bila neuobičajeno visoka – kazao je Milunović naglasivši da dobro i redovno godišnje održavanje omogućava dug radni vijek opreme i siguran rad elektrane u toku godine.

- Radnici naše Službe veoma su vrijedni, požrtvovani i stručni za ove poslove koji su dosta teški i nije ih lako kvalitetno odraditi. Oni dobro poznaju „geografiju“ pogona u kojima je rizično raditi zbog prisustva visokog napona, sudova pod pritiskom, odnosno zbog velike koncentracije, po tehničkoj definiciji, rizične opreme. Remontne radove izveli su po uputstvima proizvođača opreme i postojećim procedurama, uz striktnu primjenu mjera zaštite na radu – kazao je Milunović.

Za pohvalu je, kako je rekao, to što su uspjeli da saniraju kvar na igli agregata br. 3 na B strani, koju je prije četiri godine ugradila kompanija Litostroj iz Ljubljane. Privremeno je sanirano oštećenje čaure igle, a njena zamjena odložena za narednu godinu u vrijeme slabije hidrologije, pred samu obustavu rada Elektrane. Za izvođenje tog zahvata biće potrebno oko 40 dana objasnio je Milunović.

Šef Službe elektro poslova **Milorad Raičević**, podsjeća da je remont elektro opreme i postrojenja obuhvatio visokonaponske prekidače i ormare u RP 110 kV, energetske mjerne transformatore i odvod-

**Radilo se po nesnosnoj vrućini:
Milorad Raičević:**

nike prenapona, upravljanje, signalizaciju, zaštitu i mjerenje, kao i elektromotorne pogone i regulaciju napona, te opremu pospovne potrošnje i zatvaračnice dovodnog sistema. Pomenuta oprema detaljno je ispitana i otklonjeni svi uočeni nedostaci, kazao je Raičević.

U okviru ovih radova izvršena je hemijska regeneracija ulja, uz prateća ispitivanja i sušenje izolacije bloka transformatora T-5. Remont je obuhvatio i servis i ispitivanje PPZ generatora G1-G7, a ispitano je i transformatorsko ulje. Nakon detaljnog pregleda servisirani su ispravljači starterskih akumulatora na zatvaračnicama u dovodnom sistemu. Istovremeno, servisirani su i ispitani ispravljači konvertora i sistema za bezprekidno napajanje 220 V, 50 Hz i zamijenjeni provodni izolatori 10 kV kod bloka transformatora T-6. Tokom septembra ispitaće se uzemljenje HE „Perućica“, uzemljenja na zatvaračnicama dovodnog sistema i na objektu mehanizacije HE, te rekonstruisati i dograditi uzemljenja na objektima elektrane, ispitati sistemi pogode i električnog kočenja generatora.

I Raičević nije zaboravio da pomene nesnosne vrućine istakvaši podatak da je 22. avgusta na betonskoj stazi izmjerena temperatura od 46 °C, a na mjestu na kojem se remontovala oprema čak 52 stepena (uređaj Fluke-971).

- Zahvaljujući pregalaštvu naših radnika koji su osposobljeni za ovakve složene zahvate na primarnoj opremi, ovaj nimalo jednostavan, ali neophodan poduhvat da bi „Perućica“ i dalje bila na nivou decenijskih poslovnih uspjeha, uspješno je okončan - kazao je Raičević.

U okviru remonta Elektrane izvršeni su, prema riječima, koordinatora za građevinske radove **mr Olge Radulović** i zanatski ra-

dovi na objektima zatvaračnica Krupac, Slano i Norin i zatvaračnici Povija. Takođe, sanirana je betonska obloga kanala Zeta 1 i potporni zida kanala Zeta 2, kao i oštećena kamena obloga na brani Krupac, a sanirana je i folija na kompenzacionom bazenu. - Svi radovi završeni su u predviđenom roku, a izvođači su pored poštovanja planiranih rokova, itekako računali i o njihovom kvalitetu - rekla je Olga Radulović.

Prema njenim riječima, radnici Odjeljenja za građevinsko izvršenje Službe za građevinsko-geološke poslove, uz podršku Službe mehanizacije, očistili su kanal Zeta 1, dio kanala Mrkošnica, lijevu taložnicu ispred ulazne građevine, kao i kanal na spoju Opačice i Zeta 2 i predbazen. Pregledano je i 3,3 km tunela od ulazne građevine do račve cjevovoda i konstatovano da je u relativno dobrom stanju i da nema većih oštećenja koja bi uticala na rad Elektrane.

Radulovićeva je istakla da je, saglasno ugovoru, beogradski Energoprojekt obavio tehničko osmatranje brana i cjevovoda „Perućice“, te da je paralelno sa navedenim remontnim radovima sanirana i injekciona zavjesa na akumulacijama Krupac i Slano.

- Dobra međusobna saradnja i sinhronizovane aktivnosti svih učesnika u ovogodišnjem remontu doprinijeli su uspješnom završetku posla, tako da je Elektrana do predviđenog roka ponovo bila na mreži - naglasila je Olga Radulović.

REMONTOVANA I ČISTILICA

Remont „Perućice“ obuhvatio je i dva cilindra za dizanje na čistilici što je, prema riječima glavnog inženjera za pomoćnu mašinsku opremu **Zorana Boškovića**, bio dosta složen posao, s obzirom da su se cilindri, od kojih svaki teži po tonu i po, morali skidati sa mašine da bi se na njima zamijenili zaptivni elementi. Radove su izveli serviseri njemačke kompanije MUHR koja je krajem 2009. godine Elektroprivredi isporučila tu savremenu mašinu koja je još u garantnom roku.

MOTIV JAČI I OD ŽEGE

Kada smo 24. avgusta posjetili HE Perućica agregati su mirovali, ali su radnici angažovani na remontu, bili u najvećem poslu. U postrojenju smo zatekli **Dragomira Blagojevića**, glavnog inženjera za turbinsku regulaciju automatike, **Slobodana Jokića**, glavnog inženjera za hidromašinsku opremu, a zatim i **Milorada Kilibardu**, mašinbravara za hidrauliku i pneumatiku, za kojeg njegovi pretpostavljeni ističu da je jedan od najboljih radnika „Perućice“, kao i **Vitka Radojičića**, **Veska Radulovića**, **Slobodana Janičića**.

Uskoro i baraži

Povodom prijave Sportsko-ribolovnog društva „Nikšić“ pokrenute protiv EPCG zbog navodne odgovornosti za uginuće određene količine ribe prilikom zatvaranja dovoda vode iz akumulacije Slano u sistem kanala „Perućice“ na početku remonta, direktor najstarije crnogorske velike hidroelektrane **Vladimir Bojičić** kazao je da je na sastanku sa predstavnicima ribolovnog društva i poljoprivrednim inspektorom, koji je izlazio na lice mjesta, dogovoreno sporazumno rješenje tog problema uskladjeno sa Zakonom o upravnom postupku. Shodno zaključcima sa pomenutog sastanka SRD „Nikšić“ uputilo je zvaničan zahtjev EPCG da učestvuje u poribljavanju te vještačke akumulacije, a Elektroprivreda će, kao društveno odgovorna kompanija, postupiti po odredbama zakona koji reguliše tu oblast i u najkraćem roku odgovoriti na njihov zahtjev. Bojičić je kazao da je poljoprivredni inspektor na terenu konstatovao kako nijesu izgrađeni adekvatni baraži za prelazak ribe iz akumulacije u kanale i svojim rješenjem obavezao Elektroprivredu da u narednih 14 mjeseci otkloni utvrđene nedostatke i izgradi baraže.

- Mi smo ga upoznali sa svim specifičnostima postupka pripreme i realizacije tog projekta koje se, prije svega, ogledaju u hidrološkim prilikama i nepristupačnosti terena na kojima treba da se izgrade baraži, zbog čega prvo treba uraditi dobar idejni projekat koji će ove probleme riješiti na najbolji način. To je ušlo u plan, tako da će EPCG uskoro krenuti u realizaciju tog projekta - saopštio je Bojičić. Nije propustio ni priliku da naglasi da se nije radilo o uginuću pola tone ribe, kako su, na osnovu slobodne procjene, tih dana prenosili mediji, već o višestruko manjoj količini, što je uostalom utvrdio i poljoprivredni inspektor.

Još jednom potvrđena društvena odgovornost: Vladimir Bojičić.

Rekli su nam da su ovom poslu prišli ozbiljno, s obzirom na njegov značaj i da su nastojali da uklone sve uočene nedostatke.

Najteže su im, pričaju, padale visoke temperature vazduha i nesnosna vrešina. Zato su grabili da ujutru urade najviše. Iako ove poslove rade godinama, prilaze im kao da ih rade prvi put. Sve povjerene zadatke izvršavali su po planu i u redovnom roku, s jednom mišlju - da Elektrana dobije potrebnu snagu i pouzdanost da bi mogla da ostvari planirane zadatke. Decenijama je siguran rad jedna od njenih glavnih odlika i treba se potruditi da tako bude i ubuduće. To je jaka motivacija, rekli su nam ovi iskusni majstori koji su dobar dio poslova iznijeli na svojim leđima. Znaju oni da će za brigu i njeđu „Perućica“ mnogostruko uzvratiti. Biljana Mitrović

Detaljsa remonta

U HE „Piva“ u toku remont opreme DRUGI AGREGAT PRVINA REDU

Remont primarne opreme u HE „Piva“ započeo je 01. avgusta, kada je zaustavljen agregat br. 2. Pored izrade i montaže uvoda struje u rotor prema novom tehničkom rješenju te izrade fabričke revizije i montaže kliznih prstenova, kao i sanacije, preizolacije i fabričke revizije ležajnog zvana, otklanjanja uočenih nedostataka na statoru i rotoru i čišćenja i pregleda svih djelova generatora, za vrijeme je u skoro dvomjesečnom zastoja „dvojke“ planirana je i ugradnja novih ventilatorskih lopatica na rotoru generatora, ugradnja opreme za grijanje bureta generatora i opreme za termički nadzor agregata, kao i sanacija oštećenja na generatorskom vratilu i na radnom kolu, kao i pukotina na cjevovodu pod pritiskom.

Dio remontnih radova, prema riječima pomoćnika direktora za tehnička pitanja **mr Svetlane Pješčić**, povjeren je, shodno potpisanim ugovorima, izvođačima sa strane, a ostali dio izvode radnici Elektrane. Pored kompanije „Končar-Generatori i motori“ iz Zagreba, kao glavnog izvođača radova na remontu agregata A2 učestvuju „EXIM“ iz Cetinja, „Tangent“ i Institut za crnu metalurgiju iz Nikšića, „Vibroakustika“ i Centar za kontrolu i ispitivanje iz Beograda i drugi.

U skladu sa potpisanim ugovorima već je isporučena potrebna oprema, alati i materijal, navodi Pješčićeva.

Nakon završetka remonta agregata A2, HE „Piva“ će 20. septembra na 12 dana obustaviti proizvodnju radi manjih remonta agregata 1 i 3. U toku potpune obustave planirano je da se zamjeni strujni mjerni transformator u DV polju 443 (Lukavica) RP 220 kV, kao i ispituju mjerni 245 kV transformatori i dalekovodna zaštita. Planirano je, takođe, da se iskontrolirše i servisira protivpožarni sistema za zaštitu generatora i transformatora.

Strujne mjerne transformatore isporučice „Piffner Instrument Transformers Ltd – Aarau“ iz Švajcarske, ispitivanje transformatora i zaštita ugovoreni su sa Institutom „Nikola Tesla“ iz Beograda, a kontrola i servisiranje protiv-požarnih uređaja transformatora i generatora sa „Vulkan inženjering“ iz Novog Sada.

U planu je, takođe, da 02. oktobra počne sekundarno i primarno ispitivanje generatorskih zaštita na agregatu br. 3, na kojem predviđeni remontni radovi treba da budu završeni do 11. oktobra, navodi Svetlana Pješčić.

LEG: Sa remonta agregata br 2: HE „Piva“

IN MEMORIAM

DANILO JEVRIC
(1985-2011)

Danilo Jevrić, elektromonter u Operativi Elektrogradnje, nastradao je 8. avgusta oko 13 časova prilikom intervencije na 10 kilovoltnom dalekovodu „Sjenožet-Rudo brdo-Gradišnica“. Danilo je rođen 30. aprila 1985. godine u Beranama. Završio je za elektrotehničara energetike - IV stepen, a u Elektroprivredi Crne Gore radni odnos na određeno vrijeme zasnovao je 1. maja 2006. godine.

Bio je spretan i odgovoran radnik i u potpunosti predan poslu. Danilove kolege o njemu pričaju sa puno pijeteta. Bio je veoma omiljen i za kratko vrijeme ostavio je snažan pečat u svojoj radnoj sredini i srcima svojih kolega koji će ga trajno sačuvati u uspomeni.

Danilo je sahranjen 10. avgusta u Beranama.

Služba za održavanje mreža ED Nikšić

STRUČNI I RADNI LJUDI

Služba održavanja nikšićke Elektrodistribucije koja obuhvata i poslovnice Plužine i Vilusi, svakim danom ima sve više posla, što ne treba da čudi s obzirom da je Nikšić teritorijalno najveća opština u Crnoj Gori. Međutim, stalnim naporima elektrodistributivnih ekipa da građanima obezbijede stabilno i kvalitetno napajanje energijom dodata je i borba sa posljedicama varvarskog nasrtaja neodgovornih pojedinaca na imovinu od opšteg društvenog interesa.

Milan Samardžić

O d ekipa za održavanje mreža u najvećem dijelu zavisi sigurno i kvalitetno snabdijevanje potrošača električnom energijom. Njihov posao je terenski, često skopčan sa vanrednim naporom i opasnostima. Odlaze tamo gdje su potrebni i gdje ih zovu, po kiši, stude ni, suncu. Nemaju izbo-

ra, takav je posao. Potrošači pokazuju prilično razumijevanja za ove ljude i tekuće probleme, a oni su im i najbolji kritičari, uvijek u situaciji da ocijene urađeno, kvalitet intervencije i brzinu odziva na poziv za prijavu kvara.

Šef Službe održavanja ED Nikšić **Milan Samardžić** iz dugogodišnjeg bogatog iskustva zna da terenski posao iziskuje veliko angažovanje i odricanje.

-Srećom, svi naši monter i stručni i radni ljudi. Ne postavlja se pitanje vrste, obima posla ili uslova u kojima se radi. Ipak, ponekad bih napore koje u zimskom periodu imaju ekipe iz poslovnice Plužine, koji spadaju u najteža terenska iskušenja. Radi se o predjelu koji se nalazi u razudjenim kanjonima sa visokim planinama gdje snjegovi počnu rano da padaju, pa su kvarovi česti. Pojedine intervencije u tom periodu mogu se nazvati i pravim podvizima. Preprošle godine smo za ekipu poslovnice Vilusi nabavili motorne sanke, a to bi, svakako, trebalo učiniti i za Plužine. Inače, dotrajalost voznog parka otežava nam posao, pogotovo mašina sa dizalicama koju koristimo prilikom montaže betonskih stubova, pa nas raduje najava kupovine jednog novog, univerzalnog vozila za tu namjenu – ističe Milan Samardžić.

Svjestan je Samardžić da zbog djelimične dotrajalosti mreže, trafostanica i postrojenja u pojedinim područjima nikšićke opštine napon nije na nivou očekivanog te da tome doprinosi i sve veća elektrifikacija domaćinstava. Ističe, međutim, da se momci iz Službe održavanja sa puno volje trude da blagovremeno i savjesno intervenišu prilikom rekonstrukcije mreže, da predlažu i učestvuju u izgradnji novih elektroenergetskih objekata. Svakodnevno smo na terenu, intervenišemo prema unaprijed utvrdjenim prioritetima, određujemo kritične tačke, a sve kako bismo

obezbijedili što kvalitetnije i sigurno snabdijevanje električnom energijom svih potrošača u teritorijalno najvećoj crnogorskoj opštini, ističe Samardžić i podsjeća da se kontinuirana opskrbljenost građana električnom energijom jedino može postići rekonstrukcijama i izgradnjom novih elektroenergetskih objekata.

- Zahvaljujući iskustvu sa terena identifikovali smo nekoliko mjesta na kojima su potrošači ugroženi kvalitetom električne energije, odnosno sve lošijim naponskim prilikama prouzrokovanim naglim razvojem prigradskih naselja. Stoga smo izgradnju novih trafostanica u Dragovoj Luci, Miločanima, ispod Vira, Rastovcu, u gornjem dijelu Vidrovana procijenili neophodnom. Nadamo se da će se realizovati makar jedan od ovih projekata, ističe Samardžić.

No, nijesu kvarovi, prekinute instalacije i limitirani kapaciteti mreže, jedino sa čime se, na terenu, suočavaju ovi odvažni ljudi. Sve češće su, nažalost, svjedoci kradje materijala od strane neodgovornih pojedinaca koji zarad sopstvene sitne zarade dovode u opasnost veliki broj ljudi.

- Sa ovim kriminalnim aktima srećemo se u reonu nikšićke Župe, gdje se krađu dijagonale sa metalno – rešetkastih stubova, kako na 35Kv dalekovodu Trebjesa – Seoca, tako i na pojedinim mjestima na 10Kv dalekovodima. Ukradene dijagonale bez kojih stubovi nijesu stabilni i svakog momenta mogu da se sruše, lopovi koriste za pravljenje ograda, prodaju na otpadu i sl. Ekipe često pronadju i zaboravljene skale koje su kradljivcima poslužile pri ataku na elektroenergetske objekte – kaže Samardžić.

Tako je stalnim naporima ekipa Službe za održavanje mreže ED Nikšić da građanima obezbijede stabilno i kvalitetno napajanje energijom dodata i borba sa posljedicama varvarskog nasrtaja na imovinu od opšte društvenog interesa.

O.Vulanović

GRADJANI IH RADO DOČEKUJU

Montere Službe održavanja ED Nikšić, **Sašu Šurbatovića, Dejana Šofranca i Veljka Roćenovića** zatekli smo na intervenciji u naselju pored Željezare.

- Ovo je jedna od naših brojnih, svakodnevnih obaveza. Na terenu je nekad izuzetno teško, ali ima i lakših intervencija. Posao je rizičan, radimo po svim vremenskim uslovima. Građani nam se često nađu pri ruci, bar donesu vodu, ako ništa drugo. Rado nas dočekuju, jer kad dođemo dolazi pomoć, mogu se nadati otklanjanju kvara – kažu monter i.

- Na seoskom području pomoć mještana ogleda se u dizanju stubova, prosijecanju trase, ali i ostalim pomoćnim poslovima. Nekad je to bilo poput mobe, danas imamo privatnu firmu koju angažujemo da nam šalje pomoćne radnike – približavaju nam Šurbatović, Šofranac i Roćenović svakodnevna terenska iskustva.

Saša Šurbatović i Dejan Šofranac

Rezultati za respekt

- Nikšićki distributeri uložili su, posljednjih mjeseci, dosta truda u rekonstrukciju niskonaponskih mreža u dijelu Stubičkog kraja, prigradskih naselja: Straševine, Kličeva, Vira, Vidrovana i Rastovca. Zamijenjen je 35kV prekidač u trafostanici u Kličevu. Rekonstruisano je nekoliko važnih trafostanica. Tako je u naselju pored Željezare, zbog povećanih potreba tog trafo reona, umjesto postojeće 630 kilovoltne, ugrađena trafostanica od 1000 kilovolt ampera, koja je opremljena najnovijom tehnologijom. Rekonstruisana je i trafostanica u zgradi „Pobjede“ gdje je, ugrađena nova Siemensova oprema. Nedavno je puštena u rad i nova trafostanica od 630 kilovolt ampera u Dragovoj Luci.

U službi boljeg održavanja, kvalitetnijeg i sigurnijeg snabdijevanja građana Nikšića električnom energijom, urađen je i revidovan projekat uzemljenja neutralne tačke, što će omogućiti skoro puštanje u rad, najvjerovatnije tokom sljedeće godine, novoizgrađene trafostanice 35/10 Kv Bistrice – istakao je Milan Samardžić.

Bravarska radionica Elektrogradnje obara rekorde u proizvodnji
čelično – rešetkaste konstrukcije

MJESEČNO I DO 30 TONA

Ambiciozni plan za 2011. godinu, urađen na osnovu iskazanih potreba elektrodistribucija, predviđa proizvodnju 300 tona konstrukcije, tri puta više u odnosu na isti period prošle godine.

Bravarska radionica Elektrogradnje od početka godine uspjela da proizvede preko 200 tona čelično-rešetkaste konstrukcije i konzola, što je čak duplo više od ukupne proizvodnje u prošloj godini.

No, i pored toga do ostvarenja prilično ambicioznog plana za 2011. godinu, koji je predvidio proizvodnju od preko 300 tona, čime bi se u potpunosti zadovoljile potrebe elektrodistribucija, predstoji još dosta napornog rada.

Šef Proizvodnje **Raško Radević** sa kojim smo početkom septembra obišli taj vrijedni kolektiv kaže da su vanrednim zalaganju radnika kako stalnih tako i onih koji su u radionici Elektrogradnje angažovani po ugovoru o djelu uspjeli da proizvodnju konstrukcije sa 10 povećaju na 30 tona mjesečno, što im je i bio prvenstveni cilj. Sada ispunjenje plana za 2011. godinu može ugroziti samo „viša sila“ ili nepredviđeni kvarovi na mašinama. U Elektrogradnji se, inače, nadaju skorij modernizaciji mašinskog parka za obradu metala, čime bi kažu dodatno poboljšali kvalitet proizvoda i konkurentnost na sve zahtjevnijem tržištu. Skreću također pažnju i na potrebu prijema nekoliko radnika u stalni radni odnos. To su dobro obučeni radnici koji dugo i kvalitetno rade i pri tom za to posjeduju neophodne sertifikate. Isto tako i Zakon o javnim nabavkama nam je, u dobrom dijelu, „prepreka“ za brže i efikasnije obavljanje posla, navodi iz iskustva Radević dok ulazimo u halu u kojoj se, na jednoj strani obrađuje konstrukcija, na drugoj vare pozicije, u uglu pripremaju za farbanje, sve uskladjeno i bez zastoja. Ekipa je uigrana i zaišta dobro funkcionise, a zahvaljujući nabavci savremenih ventilatora za otprašivanje i neutralizaciju štetnih gasova koji će uskoro biti montirani posao ovdje će biti znatno olakšan, zadovoljno ističe Radević.

Radević nam predstavlja poslovođu **Vasilija Pekića** koji mu je kaže „desna ruka“ u pogonu.

- Potpuno je posvećen poslu, na radnom mjestu uvijek je prvi, a kad je potrebno, ostane i popodne, često je tu i vikendom. Obučava nove radnike, vodi kompletnu dokumentaciju i evidenciju o utrošenom materijalu, sastavlja izvještaje u elektronskoj formi, a često i sam učestvuje u obavljanju bravarskih poslova – rekao nam je Radević.

No, s obzirom na ostvarene rezultate i ostali radnici zaslužuju sve pohvale. Potvrđuju to i riječi Vasilija Pekića koji ističe da se za 16 godina, koliko je on u Elektrogradnji, nikada nije više radilo.

- Neumorni su, usklađeni, trude se da rade odgovorno i po planu, što im za sada polazi za rukom. Nema „praznog hoda“ – ističe Pekić dodajući da se zahvaljujući velikom trudu i uloženoj energiji prevazilaze sve teškoće.

- Ima proizvoda koji su jednostavni za izradu, ali i vrlo komplikovanih, kao što je visokonaponska konzola na kojoj ima oko 6,5 metara vara, što iziskuje veliki rad. Ranije smo proizvodili 10 do 15 mjesečno, a sada po stotinu, ponekad i više, jer nastojimo da plan proizvodnje konzola za ovu godinu ispunimo prije roka zbog predviđene izrade većeg broja čelično-rešetkastih stubova za 10 kilovoltne vodove – objašnjava Pekić i dodaje da su do sada, pored konzola, proizveli i 41 stub C-4 od 13,30 metara i pet

Bez „praznog hoda“: Bravarska radionica

ODLIČAN UČINAK

I u pogonu za proizvodnju betonske galanterije radi se punom parom. Još početkom avgusta ispunjen je plan proizvodnje betonskih nogara za ovu godinu (2960 komada), proizvedeno je još 1.000 komada, a zatim je akcenat stavljen na proizvodnju AB stubova (zatezni 9/1000 i nosni 9/315), armirano-betonskih ploča za trafostanice i druge betonske galanterije iz proizvodnog programa.

Vesko Vuksanović, poslovođa u pogonu, podsjeća da se na početku proizvodilo svega dva do tri stuba dnevno (zatezni-9/1000 i nosni-9/315), a sa ljetšnjom nabavkom novih kalupa sada i do deset, što je veoma važno s obzirom da je potražnja za tim stubovima znatno veća od potrošnje.

- Posao dobro ide, sve što proizvedemo unaprijed je naručeno. Da pogon ima kapaciteta proizvodnja bi mogla trostruko da se poveća – kaže Vuksanović.

U pogonu betonske galanterije zatičemo **Nikolu Markovića, Blaža Vujovića, Marka Minića i Danila Dučića**. Ovi ljudi zaista plijene spretnošću i iskustvom. Ne hvale se, ali i ne žale. Oni su naučili puno da rade, a rijetke trenutke predaha provode u vedrom raspoloženju uvijek spremni na šalu.

stubova C-3 od 18,30 metara, kao i druge pozicije koje su u ovom periodu zatrebale distribucijama. U planu je da do kraja godine proizvedu još 16 stubova C-4 i dva stuba C-3, podsjeća Pečić. **Stanko Bulatović**, bravar sa 36 godina radnog staža, naglašava značaj pogona, s obzirom da se u njemu proizvode konstrukcije za dalekovode, potrebne svim elektrodistribucijama.

-Uslovi rada u ovakvim i sličnim pogonima po pravilu su teški, a posla je više nego ikad, jer se proizvode i pozicije koje su ranije nabavljane od drugih proizvođača – naglašava Bulatović, dok **Ilija Raković** koji je u Elektrogradnji kao varilac nedavno angažovan po ugovoru o djelu. Ističe da je tempo rada žestok, ali da je satisfakcija za uloženi trud kad se sa pozicijama ne kasni.

-Imamo jaku potrebu da sve završimo u roku, zbog čega smo spremni da jedni drugima pritekemo u pomoć kad god zatreba, navodi Raković.

Slavko Perunović je u Elektrogradnji počeo svoj radni vijek još 1982. godine, prvo kao monter na dalekovodima, a zatim bravar i na kraju moler. Kaže da ovdje nema lakih poslova.

-Ima dana kada odjednom radi i po pet aparata za varenje, pa nedostaje svježeg vazduha. Posao je naporan, ali je satisfakcija redovna plata, što je u ovim teškim vremenima veoma važno. Ali bih posebno istakao dobre međuljudske odnose, svi se ponašamo drugarski i kolegijalno, pa je prava milina raditi u ovom pogonu – sa ponosom ističe Slavko.

Odlazeći iz radionice Elektrogradnje nijesmo se mogli oteti prijatnom utisku da smo boravili u društvu dobrih ljudi, vrijednih radnika i sredini koja plijeni ozbiljnošću i radnom disciplinom.

Biljana Mitrović

NN: Akcija dobrovoljnih davalaca krvi HE „Piva“ Prikupljena 81 jedinica dragocjene tečnosti

Članovi Kluba dobrovoljnih davalaca krvi HE „Piva“, tradicionalno, organizovali su, povodom dana opštine Plužine, još jednu veoma uspješnu akciju prikupljanja dragocjene tečnosti kojoj se odazvao 81 dobrovoljni davalac.

Predsjednik plužinske podružnice Kluba DDK EPCG Radoman –Gero Blagojević navodi da je, ako se uzme u obzir broj stanovnika Pive, to bila jedna od masovnijih akcija u Crnoj Gori.

Klub pivske elektrane broji 25 članova i djeluje u okviru Kluba dobrovoljnih davalaca krvi EPCG. Humane akcije organizuje dva puta godišnje.

Animiramo i mlađe ljude da nam se pridruže, tako da se uključuju i naši pripravnici. Istakao bih mladog kolegu Branislava Teševića koji je u upravo završenoj akciji prvi put kao član Kluba dao krv, kazao je Blagojević uz konstataciju da su ljudi iz Pivskog kraja uvijek voljni da podrže akcije dobrovoljnog davalatstva krvi, rado i bez interesa.

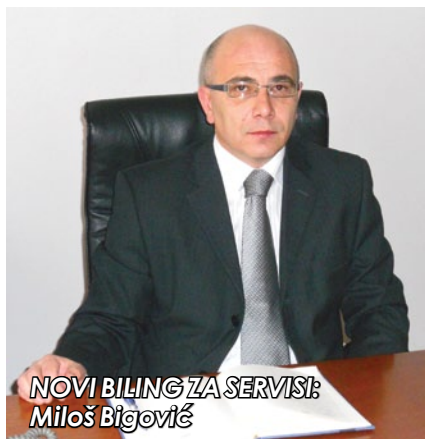
Klub DDK Elektroprivrede uzeo je učešća i u zajedničkoj akciji koju je povodom Dana opštine Nikšić, organizovala 19.septembra OO Crvenog krsta u saradnji sa OO DDK Nikšić.

O.Vulanović

Novi servis za plaćanje računa za utrošenu električnu energiju

BEZ REDOVA I U SVAKO DOBA DANA

NOVI BILING ZA SERVIS!
Miloš Bigović

Od 19.jula svi potrošači u Crnoj Gori mogu koristiti novi servis za plaćanje računa za utrošenu električnu energiju, putem terminala, odnosno mogu koristiti usluge J&A automata.

- EPCG, odnosno FC Snabdijevanje, želeći da izađe u susret svojim kupcima u apri-

lu 2011. godine, potpisalo je Ugovor o pružanju usluga sa firmom J&A system. Potpisivanju Ugovora je prethodio tenderski postupak, na kojem su učestvovala dvije firme iz Crne Gore – kaže direktor Sektora za naplatu u FC Snabdijevanje **Miloš Bigović**.

Shodno Ugovoru o pružanju usluga sa firmom J&A system, kupcima je omogućeno da putem njihovih terminala, račune za utrošenu električnu energiju mogu platiti 24 časa dnevno na bilo kojoj lokaciji, gdje je pozicioniran automat. Automati se nalaze na prometnim lokacijama, širom Crne Gore, u Baru, Beranama, Bijelom Polju, Budvi, Kotoru, Nikšiću, Podgorici, Herceg Novom i Tivtu.

- Naglasio bih da ima još firmi zainteresovanih za pružanje ove vrste usluga i da smo već otpočeli pregovore sa njima. Očekujem da u narednom periodu i na ostalim lokacijama u Crnoj Gori omogućimo našim kupcima ovu vrstu servisa – dodaje Bigović.

Ovu mogućnost do danas je, kao i njihove lokacije, postavljena su na sajtu EPCG www.epcg.com u dijelu "Opcije za plaćanje".

Bigović podsjeća, da kupci račune za utrošenu električnu energiju mogu platiti i na uobičajene načine, i to na: šalterima OJ Snabdijevanje, šalterima Pošte Crne Gore, šalterima poslovnih banaka i putem trajnih naloga kod poslovnih banaka.

Procedura za potpisivanje Ugovora o trajnom nalogu je vrlo jednostavna, naglašava Bigović, a kupac treba da se obrati svojoj poslovnoj banci i sa njom sklopi Ugovor o trajnom nalogu za plaćanje računa za utrošenu električnu energiju. Na bazi tog ugovora FC Snabdijevanje dostavlja podatke o visini mjesečnog računa kupca poslovnoj banci koja sa njegovog tekućeg računa vrši plaćanje faktura za utrošenu električnu energiju.

- Pošto je u EPCG u toku implementacija i novog, savremenog Billing sistema, koji

Jelena Šćepanović, marketing menadžer kompanije J&A System

NUDIMO ŠIROKU LEPEZU USLUGA

USKORO I KUSUR:
Jelena Šćepanović

Jelena Šćepanović, marketing menadžer kompanije J&A System D.O.O. kaže da je kompanija osnovana krajem 2009. godine, sa sjedištem u Podgorici te da nudi potpuno novu vrstu usluge na teritoriji Crne Gore.

- Naime, radi se o novom načinu plaćanja široke lepeze usluga, koji je relativno nepoznat crnogorskom stanovništvu, ali je gledajući globalno veoma rasprostranjen. Sa ciljem pružanja što više mogućnosti korisnicima, kompanija je uvođenjem ovog načina platnog sistema crnogorskim građanima omogućila da u bilo koje doba dana, na jednostavan način i bez čekanja, izmire svoje obaveze.

Broj usluga koje se mogu plaćati na automatu je neograničen. Međutim, do sada smo uspjeli da uradimo programiranja, a time i omogućimo plaćanje sljedećih usluga: električne energije, mobilne telefonije i mobilnog interneta za mreže T MOBILE i M:TEL, poreza na nepokretnosti za Podgoricu, Bijelo Polje i Berane, školarine za Ekonomski fakultet u Podgorici kao i privatni univerzitet UDG u Podgorici.

J&A automati se za sada nalaze na 50-ak različitih lokacija širom Crne Gore, koje su i bliže od postojećih institucija u kojima se plaćanja obavljaju na šalterima.

- Na J&A automatima se, za sada, može plaćati u papirnom i metalnom novcu, i to bez provizije. Automat nije osposobljen za vraćanje kusura, ali je korisniku, nakon svake transakcije, data mogućnost da svoj kursor utroši na istu ili neku drugu uslugu. Dakle prilikom svake transakcije J&A automat nudi korisniku mogućnost plaćanja usluge sa preostalim kusurom. Automat je osposobljen za plaćanje kreditnom karticom, ali, za sada, ta usluga nije moguća. Nadamo se da će u najskorijoj budućnosti i to biti omogućeno – dodaje Jelena Šćepanović.

će biti "web orjentisan", vrlo brzo ćemo našim kupcima omogućiti da svoje račune mogu plaćati i putem još nekih novih servisa – kaže direktor Sektora za naplatu.

Da bi stimulisao kupce iz kategorije domaćinstva, Odbor direktora EPCG je, podsjećamo, još u decembru 2008. godine donio odluku da svim potrošačima, koji uredno izmiruju obaveze, odobri popust od 5% na visinu mjesečnih računa. Takva odluka je imala pozitivan efekat, tako da se broj onih koji redovno izmiruju svoje obaveze povećao.

Osim ovog načina stimulanja kupaca, EPCG je u saradnji sa Ministarstvom

za ekonomski razvoj Vlade Crne Gore obezbijedila subvencije svima koji su korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice, tuđe njege i pomoći, kao i naknade za invaliditet. Visina subvencije je 40% od mjesečnog računa do 60,00€, odnosno maksimalna subvencija koju kupac po ovom osnovu može ostvariti iznosi 24,00€ mjesečno, a sve troškove subvencije snosi Vlada Crne Gore.

- Za kupce koji imaju prethodni dug iz kategorije domaćinstva omogućili smo da uz potpisivanje protokola zaostali dug mogu izmiriti u 18 mjesečnih rata. Sam postupak potpisivanja Protokola je vrlo jednostavan. Potrebno je da se ku-

pac obrati nadležnoj OJ Snabdijevanje, gdje će mu na šalteru biti ponuđena mogućnost plaćanja u ratama. Protokolom se definiše dinamika plaćanja zaostalog duga uz obavezu da se uz mjesečnu ratu redovno plaćaju i tekući računi. Kupac je dužan da prilikom potpisivanja Protokola plati zadnji račun i jednu mjesečnu ratu. Na ovaj način smo željeli da im omogućimo da se ne izlažu dodatnim troškovima koji proističu iz primjene prinudnih mjera naplate – kaže na kraju Miloš Bigović.

M. Vuković

J&A automati nalaze se na sljedećim lokacijama:

BAR

- Univerzitet Mediteran - Fakultet za turizam MTS, Maršala Tita bb
- Supermarket Voli, Ulica 13 Jula bb

BERANE

- Opština Berane, IV Crnogorske br.1
- Servis trade

BIJELO POLJE

- Opština Bijelo Polje, Ulica slobode br.1
- Ekonomski Fakultet, Ulica slobode 6

BUDVA

- Opština Budva, Trg sunca br.3
- Poslovni Centar Simiž, Lastva Grbaljska bb

HERCEG NOVI

- Supermarket Voli, Jadranska magistrala bb (Igalo)

KOTOR

- Supermarket Voli, Jadranska magistrala bb (Radanovići)
- Vuk Petrol, Jadranska magistrala bb (Radanovići)
- Šoping centar Kamelija, Trg Mate Petrovića
- Prodavnica Simiž, Radanovići bb

NIKŠIĆ

- Robna kuća Nikšićanka, Njegoševa 20
- Frizerski salon Jelena, Jola Piletića bb

PODGORICA

- J&A System, Bulevar Mihajla Lalića br. 8
- Delta City, Cetinjski Put bb (prizemlje)
- Atlasmont Banka, Ulica Slobode 62
- Atlasmont Banka, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 117
- Supermarket Voli, Bulevar Josipa Broza (stari aerodrom)
- Univerzitet Mediteran - Fakultet za informacione tehnologije, Ul.Vaka Đurovića bb (kod stadiona)
- Univerzitet Mediteran - Fakultet vizuelnih umjetnosti, Ul.Vaka Đurovića bb (kod stadiona)
- Palada, Serdara Jola Piletića bb
- Univerzitet Donja Gorica UDG, Donja Gorica bb
- Autobuska stanica, Trg golootačkih žrtava 1
- Carine, Ulica Slobode 43
- Luk Oil Benzinska pumpa, V Proleterska bb (Konik)
- Ekonomski Fakultet, Jovana Tomaševića 37
- Dom učenika i studenata, Cetinjski put bb
- Market Volujak, Džordža Vašingtona bb
- Market Volujak 1, City kvart L2-III

TIVAT

- Aerodrom Tivat
- Hotel Plavi Horizont

Ovih dana se radi na postavljanju automata u KBC Podgorica, kao i u opštinama Budva, Kotor, Bar i Danilovgrad.

Poslije povratka ekspedicije "Alpi 2011", Branko Tomić iz ED Pljevlja prenosi iskustva sa uspona na najviše planinske vrhove Italije i Francuske:

USPJEH JE VRATITI SE ŽIV

Vjerovatno bi većina nas iz kancelarijskih fotelja odmahnu-
la glavom na pomisao o osvajanju i "omanjeg" planinskog vrha. A, tek ako se radi o grandioznim planinskim masivima "starog kontinenta". E za tu avanturu, ipak, potrebno je na prvom mjestu, znanje i nevjerovatna fizička spremnost, ali možda i najvažnije višegodišnje alpinističko iskustvo iz kojeg najviše i proističe spremnost za suočavanje sa ledeničkim pukotinama, odronima, niskim temperaturama i ostrim vjetrovima, imunost na visinsku bolest. Potrebna je i više hiljada eura vrijedna oprema teška najmanje 25 kg koju morate nositi na leđima.

Sasvim je izvjesno, makar u mojem slučaju, da će mi "pogled na surovu ljepotu netaknute prirode odozgo" dočarati fotografije i utisci onih koji su se odvažili da se suoče sa najsurovijim krajevima "starog kontinenta". Upravo jednu takvu zanimljivu priču sa Alpa donosi kolega **Branko Tomić** iz Elektro-distribucije Pljevlja.

-Za posljednjih deset godina osvojio sam sve crnogorske planine. Upoznao sam obronke i vrhove Prokletija, Komova, Durmitora, Bjelasice, Bioča ali i albanske vrhove. Do ove godine i ekspedicije "Alpi 2011" nisam prelazio

2.700 m, a kada sam se u Alpima uvjerio o čemu se zapravo radi, kakva planina može da bude, uspjeh je vratiti se živ, iskren je Tomić."

Ekspedicija "Alpi 2011" počela je 12. jula, kada je osmočlana ekipa, a među njima i Branko Tomić krenula u osvajanje dva fantastična vrha Alpa, najvišeg vrha Italije Grand Paradisa (4.061) i najvišeg vrha zapadne Evrope Mon Blana (4.808).

Uspón na Grand Pradiso počinje od naselja Pont prema planinarskom domu Vittorio Emanuele II (2.732 m) i dalje kroz prvi italijanski nacional-

ni park. Sa puno uzbuđenja Branko prenosi utiske.

"Kretali smo se po putu koji planinari u žargonu nazivaju „magistralom“. Nacionalni park Grand Paradizo je iz ovoga ugla izgledao fantastično, mnogobrojni vodopadi nastali topljenjem lednika dominirali su pejzažom. Po dolasku u dom Vittorio Emanuele II, nekoliko nas krenulo je na mali aklimatizacioni uspon do otprilike 3.000 m. Bez obzira što do tada nisam prelazio tu visinu nisam osjetio nikakve simptome "visinske bolesti"."

Sjutradan u četiri sata posle ponoći ekipa pod svjetlom baterijskih lampi po klizavom terenu nastavlja put do najvišojie tačke Italije. Negdje oko devet sati, bez teškoća, po idealnom vremenu nakon izlaska sunca, Branko Tomić i njegovi saputnici stižu na vrh.

"Prolaz do samog vrha je uzak i opasan i jedva da može stopa da stane, a naravno nije poželjno da se okliznete. Takođe na vrhu je bilo nekoliko ekipa, svi žele da se fotografišu pored Gospe, naša ekipa je ipak ostala najduže, ali zahvaljujući tome imamo odlične fotografije zastave Elektroprivrede Crne Gore na najvišojem vrhu Italije".

Uspón na Gran Paradiso uspješno je završen, ekipa je stigla u francuski

Avantura opasna po život. Nije dovoljna odlučnost, pripremljenost i oprema, za osvajanje vrhova potrebno je više ili kako Branko kaže: „Da bi se stiglo do vrha moraju se poklopiti mnogi faktori, a nije sve u našim rukama. Mi smo imali sve osim naklonosti vremena.“

Gran Paradiso - najvišojia tačka Italije

gradić Šamoni odakle je planiran uspon na Mon Blan. Put do vrha zapadne Evrope vodi preko "kuloara smrti" i „ženevskih noževa“, kako planinari zovu najopasnije dionice, čije savladjivanje podrazumijeva obavezno vedro nebo. Uprkos ne baš optimističnoj meteo-prognozi, Branko i ekipa ne odustaju.

„Uspón na Gran Paradiso traje dva dana, međutim uspon na Mon Blan traje duplo duže, tako da treba ponijeti vodu, hranu i kompletnu opremu, šator, vreću za spavanje. Krenuli smo na uspon do doma Di Gutije (3.817 mnv). To je tehnički najzahtjevnija dionica, jer zahtijeva prelazak čuvenog "kuloara smrti" gdje prijete kamene lavine i gdje je veliki broj planinara stradao. Na našu sreću snijeg je padao danima pa nije bilo odrona i taj dio smo prošli bez teškoća. Vrijeme je bilo loše. Bez obzira na to što smo vodu držali u termosu, poslije 40 minuta se zaledila. Hladnoća i naleti vjetra, ništa se ne vidi, samo pokušavaš da nazreš stazu... Stigli smo do planiranskog doma Di Gutije, vrijeme je pogoršavalo, a većina ekipa

odustajala od daljeg uspona. Ipak, smo odlučili da nastavimo.“ Sljedeća odrednica je sklonište Valot. Nalazi se na 4.362 mnv. Valot je i posljednje odmoriste na usponu do Mon Blana. Ova dionica poznata je po „ženevskim noževima“ ili „žiletima“, kako se alpinisti i to ne bez dobrog razlogaa, nazvali oštar i hladan vjetar koji ne jenjava, čak ni onda kada su na ostalim djelovima uspona vremenski uslovi idealni.

„Uspjeli smo da bezbjedno stigemo do 4.362 mnv. Dalje se nije moglo. Shvatili smo da nije bezbjedno nastaviti. I ostale ekspedicije su otkazane. Narednih sedam dana niko se nije odvažio do vrha. Nevrijeme je bilo strašno, vidljivost loša. Prilikom silaska povrijedila se Tanja Pavličić – član naše ekipe. Bez obzira na Tanjinu povredu, imali smo sreće, jer su se takodje pri silasku dvojica Engleza izgubili u mećavi i magli. Sjutradan nađeni su smrznuti na padinama Mon Blana.“

Ana Ivanović

VRHOVI ALPA

Grand Paradiso (Veliki Raj) najvisočiji je vrh Grajanskih Alpa i najvisočija tačka Italije. Nalazi se, u blizini granice sa Francuskom, tačnije u regionu Aosta doline na sjevero-zapadu Italije. Vrh je prvi put osvojen 1860. godine. Mon Blan (Bijela Planina) nalazi se na istoku Francuske, u blizini granice sa Italijom i Švajcarskom. Sa visinom od 4 808 m predstavlja najvisočiju tačku Alpa i zapadne Evrope. Žak Balma i Mišel Pakar prvi su kročili na ovaj nepristupačan vrh, 8. avgusta 1786. godine. U podnožju masiva Mon Blan smješteno je naselje Šamoni (1.035), gdje su 1924. godine održane prve Zimske Olimpijske Igre.

Pogled na Alpe

Kuloar smrti - Mon Blan

Nadomak vrha - Gran Paradiso

A photograph of a man, identified as the guest, holding a golden award. He is wearing a dark shirt and has a slight smile. The background is a red wall with some text and logos, including 'MA' and 'JESTEL'.

Naš gost: Sergej Četković, kantautor

ENERGIJU MORAMO RACIONALNO TROŠITI

Izuzetnih vokalnih sposobnosti, uzornog ponašanja i životom bez skandala, ovaj vrsni pjevač izgradio je karijeru vrijednu poštovanja. Prvi javni solo nastup imao je 1998. godine na festivalu „Sunčane skale“ u Herceg Novom, gdje je izveo kompoziciju „Bila si ruža“, dok ga je pjesma „Pogledi u tami“ svrstala među najpopularnije i najslušanije autore ovog muzičkog žanra na prostoru nekadašnje Jugoslavije.

Iako je Vaš muzički izraz profinjen, urban, imate širok auditorijum. Je li današnja publika željna sklada i otmenosti koje donosite na scenu?

Mislim da su ljudi prije svega željni kvaliteta i dobre pop muzike koja je, raspadom Jugoslavije, bukvalno nestala. Na svu sreću, poslednjih godina, polako ali sigurno, vraća se na muzičku scenu dosta kvalitetnih autora i izvođača koji su veoma dugo bili potisnuti neukusom i nekvalitetom.

Da li je za tako uspješnu karijeru kao što je Vaša, osim neospornog talenta, potrebna i racionalnost kao vodilja?

Jako je bitno ostati prizeman i biti svjestan, kako svojih vrlina, tako i mana, jer popularnost, koju je danas lako steći, može da vas odvede u pogrešnom smjeru. Trudim se da promjene u mojoj karijeri idu samo u korist moje muzike i da popularnost koristim za neke dobre stvari.

Kakav je Vaš stav kada je u pitanju štednja električne energije? Da li svoje muzičke uređaje držite sa upaljenom stand-by lampicom?

Štednjom električne energije, osim što čuvamo okolinu i prirodu, čuvamo i naše finansije, na koje poslednjih godina sve više obraćamo pažnju. Nepotrebno je zagrijavati sobe u kojima ne boravimo, ostavljati uređaje koje ne koristimo upaljene, kao i sijalice u prostorijama koje ne koristimo.

Da li znate koji su najveći potrošači el. energije u jednom domaćinstvu?

Pored već mašine, mašine za suđe, grijanja, bojlera i sličnih uređaja, skoro svaki, pa i onaj najmanji uređaj, troši i koristi struju. Ponekad zanemarimo te sitne uređaje koji na godišnjem nivou naprave lijep račun.

Ušteda energije, zbog smanjene količine gasova, čuva i životnu okolinu. Da li mislite da svi mi, svojim pojedinačnim naporima, možemo popravljati ekološke prilike u kojima živimo?

Nažalost, svijest o zaštiti životne sredine i o tome koliko je važno sačuvati prirodu nije baš razvijena, kako kod nas, tako i u zemljama regiona. Često znamo da komentarišemo kako priroda zna biti jako surova, a, zapravo mi, koji uništavamo prirodu, uništavamo sami sebe.

Vodim računa da ne pretjerujem u korišćenju električne energije i sve više razmišljam na tu temu, tj. na šta će, poslije nas, naići generacije koje dolaze. Volio bih kada bi ljudi oko nas napokon počeli da shvataju ozbiljnost situacije u kojoj se naša planeta nalazi i da, najzad, počnemo da vodimo računa o potrošnji električne energije i očuvanju životne sredine. Mislim da bi trebalo što više razmišljati o nekim drugim oblicima energije – solarnoj, kinetičkoj... Makar Crna Gora ima sve uslove da svoju ekološku titulu iskoristi na bezbroj isplativih i, po okolinu, zdravih načina.

O.Vulanović

Sergej oduševio Nikšićane

U okviru crnogorske turneje Sergej Četković je, nedavno, svojim pjesmama obradovao i oduševio i Nikšićane. Na dobro posjećenom koncertu čuli su se popularni hitovi, a atmosfera je „prštala“ od dobrog raspoloženja i pozitivne energije. Bliskost između Sergeja i njegove publike bila je očigledna, pa su, kao jedna duša, iznijeli koncert od početka do kraja. Njegove balade govore univerzalnim jezikom emocija pa su, i ovoga puta, publiku činile različite generacije poštovalaca kvalitetne muzike i interpretacije.

Sergej Četković: Ne pretjerujem u korišćenju električne energije

Čovjeka sa velikim srcem

Sergej Četković poznat je ne samo kao pop zvijezda već i kao čovjek sa velikim srcem koji je organizovao brojne humanitarne akcije. Znajući da je uticaj javnih ličnosti veliki, on nastoji da svojim primjerom animira i druge kako bi mu se pridružili na ovom plemenitom zadatku. Tako, često, sav prihod od prodatih ulaznica sa njegovih koncerata ide za pomoć ljudima kojima je neophodno hitno i skupo liječenje.

Posljednji angažman ove vrste Sergej je imao ljetos kada je prikupljao sredstva za transplantaciju srca mlade Novosađanke.

REKLI O ŽENAMA:

Svaka žena je bespomoćna dok joj se ne osuši lak na noktima.

Burt Reynolds

Treba ženiti samo lijepe žene. Inače ne postoje nikakve šanse da ih se riješimo.

Rod Stewart

Mojoj ženi je svejedno što radim bez nje toliko dugo dok se pri tome ne zabavljam.

Jerry Seinfeld

Ne bi reka da su sve žene iste, ima ih i gorih.

Stipe iz Muća (kod Splita)

Ko u braku ne poludi taj stvarno nije normalan.

Princ Charles

Oni koji o ženama uvijek dobro govore, ne poznaju ih dovoljno.

Oni koji o njima samo loše govore, ne poznaju ih nikako.

G. Pigault Lebrun

Bolje je biti dobro obješen nego loše oženjen.

Shakespeare

Moja prva žena je umrla jer je pojela otrovne gljive. Druga žena je preminula jer je također jela otrovne gljive.

Treću sam udavio jer nije htjela jesti gljive.

Henrik VIII (ili VII)

Žena ti kaže "Idi do đavola!". Ti odeš, a ona te i tamo dočeka.

Dante Alighieri

Lijepo žene su stvorene za muškarce koji nemaju mašte, a pametne za one koji nemaju sreće!

Casanova

Dobro otvori oči kad se ženiš, poslije ih zatvori

Shakespeare

Nije zanimljivo ono što vam žene kažu, zanimljivo je ono što prećute.

Shakespeare

Muškarac je sretan sa bilo kojom ženom dok je ne zavoli.

Petrarca

Ne može muškarac varati ženu onoliko koliko se žena može praviti da mu je vjerna.

Zdravko Mamić

Žene imaju PROBLEM za svako rješenje!

Stephen W. Hawking

Kažite mi uzrok: znam da se iza njega skriva žena.

Beaumont

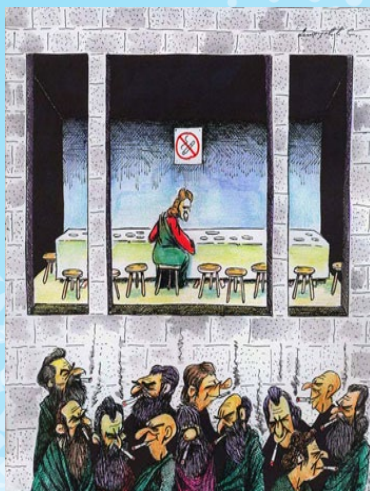
Kako da razumijem ovo: "Ubiti se zbog jedne žene?" A gdje su sve one ostale?

Tin Ujević

I ZA KRAJ...

Ja sam sve svoje probleme sa ženama riješio!

Elton John

Jeste li znali da...

... je u Singapuru zakonom zabranjeno posjedovanje i prodaja žvaka?

... je let avionom statistički najbezbedniji vid transporta?

... kompanija Chanel tvrdi da se na svakih 30 sekundi, negdje u svijetu, proda bočica parfema Chanel No 5?

... se recikliranjem samo jedne aluminijske konzerve uštedi dovoljno energije da pomoću nje televizor radi 3 mjeseca?

... tokom prosječnog ljudskog života, ljudi provedu po 4 godine vozeći se u automobilu, a od toga 6 mjeseci čekaju da se na semaforu upali zeleno svjetlo?

... je znak robne marke Nike, poznat pod nazivom "swoosh", izmislila Kerolajn Devidson 1971. godine, i za to dobila 35 dolara?

Radi plavuša u restoranu kao konobarica. Zazvoni telefon: - "Htio bih za večeras naručiti sto za osam osoba!" Plavuša će na to: - "Opet vi! Već sam vam pet puta rekla da ne prodajemo namještaj!"

Plavuša polaže vozački ispit: - Zna li kako radi motor? - Mogu li da kažem svojim riječima? - Naravno. - Brrrm... brrrrmm...brrm....

Kaže plavuša: „Dobro, hajde, shvatila sam kako roda donosi djecu, al ne mogu da shvatim kako pauk odnosi auta.“

Igraju dvije plavuše šah. Kaže jedna drugoj:

*Koš!

*Glupačo, nije ti ovo fudbal.

Poštovane kolege,

Pozivamo Vas da učestvujete u izradi „šarenih strana“. Viceve, šale, karikature,... šalžite na e-mail: tanja.nikcevic@epcg.com

Budi u toku, budi u igri!

Nagradna igra lista "Elektroprivreda"
prvo kolo traje od 20.09. do 10.10.

Pravila nagradne igre:

Privedivač nagradne igre "Budi u toku – budi u igri" je Direkcija za odnose sa javnošću EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih u EPCG, a pravo da učestvuju imaju svi zaposleni osim zaposlenih u Direkciji za odnose sa javnošću. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje nagrada organizuje Direkcija za odnose sa javnošću, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista "Elektroprivreda".

Učestvuj i osvoji:

- vikend u Splendidu za dvije osobe
 - 6 vaučera u vrijednosti od 50 eura za trgovinu u Albona marketima
 - 5 promo paketa T-mobile Crne Gore
- # Svako kolo, veći fond

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić

Nagradna igra: „Elektroprivredu čitaj, po nagradu hitaj“ **Izvučeni dobitnici drugog kola**

Na javnom izvlačenju dobitnika mini nagradne igre „Elektroprivredu čitaj, po nagradu hitaj“ u organizaciji našeg lista, u prostorijama Direkcije u Nikšiću, sreću su nagrađenima, i ovoga puta, donijele **Ana Roganović**, menadžer u veleprodaji trgovinskog lanca Albona i **Ksenija Radonjić** iz Direkcije za ljudske resurse EPCG.

Poklon vaučere vrijedne po 50€ za trgovinu u Albionim marketima dobili su:

Dragan Barišić (ED Bar)
Vinka Gardašević (HE „Perućica“)
Nenad Gajević (TE „Pljevlja“)
Zoran Ivanović (FC Snabdijevanje Kolašin)
Nevenka Bulatović (FC Snabdijevanje Kolašin)
Zdravko Čuzović (TE Pljevlja)

Pet dobitnika navijačkih setova vaterpolo reprezentacije Crne Gore su:

Dragoš Radoš (TE „Pljevlja“)
Ergin Adrović (Berane - Petnjica)
Đorđije Radović (FC Snabdijevanje Kolašin)
Milka Čavić (Direkcija za RFK)
Enver Bajrami (Podgorica)

Čestitke dobitnicima, ostalima više sreće u prvom kolu nove nagradne igre „BUDI U TOKU, BUDI U IGRI“.
Redakcija

Radnici o nagradnoj igri: Važno je učestvovati

Nikoleta Nrekić (ED Ulcinj)
- Učestvujem u nagradnoj igri lista „Elektroprivreda“ i imam sve pohvale za vas. To je, svakako, nešto novo, pozitivno.
Rade Raonić (ED Žabljak)
- Nijesam do sada učestvovao u igri, ali koliko mogu da primijetim, ljudi su zainteresovani, popunjavaju kupone.
Miloje Raonić (TE „Pljevlja“)
- Učestvovao sam, dopada mi se igra. Mislim da su radnici zainteresovani, mada bi bilo dobro da se nagrade novčano pojačaju.
Tanja Manojlović (HE „Perućica“)
- Nijesam učestvovala, nemam vremena.
Milena Vasović (HE „Piva“)
- Moje kolege i ja učestvujemo i podržavamo nagradnu igru. Do sada nijesam ništa dobila, ali važno je učestvovati.
Marija Šćepović (FC Snabdijevanje Nikšić)
- Igra je simpatična, predstavlja osvježanje. Možda bi trebalo da nagrade budu malo jače.

Anketa među dobitnicima:

Dragan Barišić (ED Bar)
- Drago mi je što sam dobio vaučer za trgovinu u „Alboni“. Ovo je moj prvi dobitak ove vrste. Obradovao me ste.
Zoran Ivanović (FC Snabdijevanje Kolašin)
- Igrao sam od početka. U vrijeme ekonomske krize svaki dobitak je na cijeni.
Nevenka Bulatović (FC Snabdijevanje Kolašin)
- Neočekivana vijest koja me je obradovala.
Ergin Adrović (Berane - Petnjica)
- Veoma me je obradovao dres vaterpolo reprezentacije Crne Gore. Gledam njihove utakmice i navijam za njih.
Milka Čavić (Direkcija za RFK)
- Obradovana sam nagradom. Sve pohvale za ideju sa nagradnom igrom, mislim da treba da nastavite sa njom.

O.Vulanović

Novosti iz Albone

TRI GODINE POVJERENJA SA RAZLOGOM

Našim prijateljima iz Elektroprivrede Crne Gore, Albona ne treba posebno da se predstavlja, jer još od osnivanja naše trgovačke kuće, EPCG jedan je od prvih poslovnih partnera sa kojim smo ušli u saradnju

Iako postojimo samo tri godine, u ovom trenutku raspolažemo sa 40 marketa i 4 ugostiteljska objekta koji su dobro pozicionirani u sedam crnogorskih gradova. I veleprodaja Albone već ima nekoliko reprezentativnih programa iz inostranstva, iz dijela hrane i hemije, za čije pozicije u svojim marketima su zainteresovani i drugi trgovački lanci u Crnoj Gori. Samo tri godine je kratak period za odličan rezultat koji je Albona sa svojih 650 zaposlenih uspjela da ostvari. Uspjeh je utoliko veći ako se zna da je samo u prošloj godini Albona otvorila 14 objekata i 230 novih radnih mjesta, a promet u odnosu na 2009. godinu uvećala tri i po puta. I sve to pored izuzetno jake konkurencije i prilično oslabljene kupovne moći naših građana.

Uspješnu poslovnu godinu nam je omogućila i znatno veća kvadratura prodajnog prostora u novim supermarketima širom Crne Gore, pa smo tako i ponudu uspjeli da oplemenimo većim asortimanom roba i do 13000 artikala.

Nije se lako pozicionirati na crnogorskom tržištu koje je malo, a zasićeno ponudama drugih, velikih lanaca. Graditi novi sistem u tim uslovima, pomalo je hazarderska ideja. Stanje u crnogorskoj privredi, diktiralo je i model poslovanja na domaćem tržištu. Zanimariva kreditna podrška od strane banaka, takođe je imala

svoj udio u ovoj priči. Onemogućavala je brzi razvoj i veća ulaganja u širenje lanca. Ali, Albona je uspjela da, pored širenja malo-prodajne mreže, implementira savremene trgovačke standarde u svim objektima koje je tokom protekle poslovne godine otvorila. Postojeću dinamiku razvoja namjeravamo da odnjegujemo i u 2011. Godini. Sad nam je preostala nadgradnja sistema i veleprodajne ponude Albone, dolazak na nova tržišta, širenje ka primorju i prema sjeveru, zatim nastavak razvoja politike kartičarstva, bogata akcijska politika zbog koje smo i dobili epitet najakcionalnije trgovine u Crnoj Gori. Jer, naši potrošači u Alboni svakodnevno mogu naći artikle na sniženju. Tu su redovne vikend akcije, nedjeljne i velika mjesečna akcija od 07-22., na nevjerojatnom sniženju jedan artikal nedjeljom/objave u Jutarnjem programu RTVCG/, potom 21. i 22. svakog mjeseca popusti za penzionere. Sve ovo išlo je na ruku našim potrošačima, radi kojih i postojimo! Uskoro kreće i naš lojaliti program za vjerne potrošače i nagradna igra povodom Tri godine povjerenja sa razlogom. Ovo je prilika da vas pozovemo da učestvujete i u njoj i možda neko od Vas osvoji neko od ljetovanja koje smo ugovorili sa renomiranim turističkim agencijama. Toliko u ovom broju Vašeg lista o novostima iz Albone!

Služba za informisanje Albona doo

Bogat asortiman gotovih i jela sa roštilja...Tel. za narudžbe 067-272 022

Budi u toku, budi u igri!

ime i prezime: _____

poslovna jedinica: _____

tel: _____

e-mail: _____

Budi u toku, budi u igri!

ime i prezime: _____

poslovna jedinica: _____

tel: _____

e-mail: _____

NOVA NAGRADNA IGRA

Budi u toku, budi u igri!

Budi u toku, budi u igri!

